

FREDRIKSTAD KOMMUNE

Tiltaksbeskrivelser

Vedlegg til rapporten

*En bærekraftig økonomi
mot 2025*

Fredrikstad, juni 2022

Innhold

Seksjon for helse og velferd	4
Reduksjon i dagtilbud	4
Reduksjon i omfang på avlastning i helger og ferier	5
Reduksjon i private kjøp – ytterligere potensial i TTF	7
Ytterligere effekter av vedtatt turnus- og bemanningsgjennomgang.....	8
Etablere Trygt hjem-team	9
Reduksjon i private kjøp – ytterligere potensial i Friskliv og mestring.....	12
Avvikle Frisklivssentralen	13
Reduksjon av bemanning på Pårørendesenteret.....	14
Etablere sykepleiersteam	16
Forbedring og effektivisering i helsetjenester til brukere med demens	17
Justere tilbud fra Aktiv omsorg	20
Utvikle, differensiere og øke kapasiteten ved dagsentrene	21
Reforhandle legevaktavtalen med Hvaler kommune	23
Avvikle fast nattbemanning i enkelte omsorgsboliger	25
Avvikle +Huset.....	26
Endring i beregningsgrunnlag for sosialstønad	27
Redusere tilgang på kokk i sykehjem	28
Digitalisere og forbedre arbeidsprosesser gjennom velferdsteknologi.....	29
Reduksjon i tilskudd til frivillige lag og organisasjoner	31
Avvikle ordning med ekstra frikjøp av tillitsvalgte til heltidssatsing	32
Forbedring og effektivisering av organiseringen i Seksjon for helse og velferd	33
Endringer i innretning av helse- og omsorgstjenester	36
Endring i drift av lokalt hjelpemiddellager	37
Seksjon for utdanning og oppvekst	39
Redusere styrking av skoler i levekårsutsatte områder	39
Øke foreldrebetaling i SFO	40
Avslutte søskenmoderasjon i SFO	41
Avslutte avtale med Inspiria science center	42
Avslutte prosjekt Svøm Fredrikstad.....	43
Redusere styrking av barnehager i levekårsutsatte områder.....	44
Slå sammen virksomheter innenfor barnehage.....	45
Avvikle Åpen barnehage Treffpunktet (sentrum).....	46
Legge ned språkgruppa for barnehagebarn.....	47
Etablere og drive barneboliger internt framfor eksternt.....	48
Ytterligere effekter av allerede vedtatte tiltak i Etat tjenester til barn og familier	49
Interkommunalt samarbeid om barnevernsvakt	50
Omorganisere oppgaver knyttet til veiledning av fosterhjem	51

Forbedring og effektivisering av stabsorganisasjonen	52
Effektivisering av merkantile tjenester i stabsorganisasjonen	53
Seksjon for teknisk drift.....	55
Endringer i avgiftsfritak og differensieringer for parkering (1 av 2)	55
Endringer i avgiftsfritak og differensieringer for parkering (2 av 2)	56
Innføre brukerbetaling for byfergene	57
Digitalisere arbeidslister og arbeidsoversikter	58
Gjennomgang og effektivisering av arealutnyttelse	59
Optimalisere kommunens boligforvaltning	61
Forsterke/innføre energioptimalisering i seksjonen (1 av 2)	62
Forsterke/innføre energioptimalisering i seksjonen (2 av 2)	63
Innføre mer fleksible løsninger og vaktordning i seksjonen	65
Effektivisere bilforvaltning	67
Seksjon for kultur, miljø og byutvikling	69
Effektivisering av organisasjonen gjennom samordning av ressurser og spissede innsatser	69
Justere gebyrsatsene på planområdet	70
Organisasjonsjustering mellom TD og KMB.....	71
Selge arenanavn	72
Utvide Fredrikstad kino	73
Redusere tilskuddsrammer til kultur, idrett, næringsliv og frivillig sektor.....	75
Samordning av fritidsklubbtilbudet	77
Redusere omfanget av kjøp av tjenester fra destinasjonsselskap	79
Sentrale staber.....	80
Legge ned Brukerombudet	80
Lærlinger – øke verdiskapingen og konsentrere ressursene i en overgangsperiode	81
Avvikle jublantfest	83
Kommuneovergripende tiltak.....	84
Fjerne årlig støtte til telefon til ansatte.....	84
Forbedringer og samkjøring av flykning- og integreringsarbeid	85

Seksjon for helse og velferd

Reduksjon i dagtilbud

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Fredrikstad kommune gir i dag et dagtilbud til brukere med nedsatt funksjonsevne. Tilbudet gis ved Hjørgunn, Åsebråten, Smertu, Gudevold, Bratlia, St. Croix og Odinsenteret. Det er i dag om lag 85 brukere som mottar dette tilbudet. Kostnadene ved å drifte disse dagtilbudene er estimert til 37 millioner kroner i året, i all hovedsak lønns- og personalkostnader.

Tiltak: Redusere dagtilbudet som i dag gis med 17 millioner kroner. Etat tjenester til funksjonshemmede får i oppdrag å drifte et dagtilbud innenfor en ramme på 20 millioner kroner. Etaten gjør sine vurderinger og tilrettelegger et tilbud som gir beste løsning innenfor rammen. Et tiltak kan være å samle tilbudet på færre lokasjoner.

Konsekvenser: En endring av tilbudet i et slik omfang vil måtte medføre endring for brukere av dagens tilbud. For brukere som bor i bofellesskap, og som i dag benytter seg av dagtilbudet, kan det bli aktuelt å få dagtilbud i bolig. Ved å redusere tilbudet, framfor å legge det ned, kan dagtilbud fortsatt gis til de mest sårbare brukergruppene.

Økonomiske konsekvenser

De økonomiske effektene framkommer som følge av nedbemanning av stillinger, reduksjon i husleie, og organisasjonsjustering i virksomheten.

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	5 000	17 000	17 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Gjennomføringen av dette tiltaket forutsetter gode prosesser med berørte brukere og ansatte. Likeledes forutsettes det, som en del av effektberegningen, at dagtilbud til brukere i bofellesskap kan gis uten økning i bemanning.

En så betydelig reduksjon av ressursbruk til dagtilbud, vil kunne medføre en reduksjon i tjenestekvalitet. Det er en risiko for at tiltaket – for enkelte brukere – kan medføre behov for andre tjenester, som i sin tur vil medføre lavere netto kostnadsreduksjon.

Reduksjon i omfang på avlastning i helger og ferier

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Avlastningen som Fredrikstad kommune tilbyr har over tid økt i antall barn, størrelse på vedtakene, antall lokasjoner, antall årsverk og budsjett. Fordi det er krevende å rekruttere etterspurt kompetanse til tjenesten, driftes den i dag med bruk av omfattende innleie av ekstrahjelp.

Kommunen tilbyr i dag brukere innen etat Tjenester til funksjonshemmede en fleksibel modell for avlastning, som inkluderer avlastning i ferier og helg/helligdager.

Uttrekk og beregninger viser at kommunen har følgende kostnader knyttet til helligdags-, helge- og ferieavlastning:

- Helligdagstillegg: 3,5 millioner kroner
- Tillegg lørdag/søndag: 3,6 millioner kroner
- Ferieavlastning: om lag 10,7 millioner kroner

Tiltak: Redusere fleksibiliteten i avlastning, gjennom å redusere helt eller delvis omfanget av avlastning på helg/helligdager samt ferieavlastning. Vedtatt antall timer i tiltakene reduseres ikke, men flyttes fra helg til hverdag.

I praksis betyr det:

- Bortfall av avlastning når planlagt avlastning kommer på helligdag
- Ikke innvilgelse av helgeavlastning
- Ikke innvilgelse av sommeravlastning

Konsekvenser: Økonomiske konsekvenser av tiltaket er bortfall av kostnader på det nivå som kommunen velger å legge seg på (se kostnadsestimater over). Videre er det åpenbare negative konsekvenser for berørte brukere og deres foresatte, som vil oppleve bortfall av fleksibiliteten i avlastningen. Vi forventer at økning i avlastning på dagtid vil medføre ytterligere behov for avlastningsplasser og transportkapasitet, noe som er hensyntatt i nettovurderingen av de økonomiske effektene.

Økonomiske konsekvenser

Nettoeffekten som angitt i tabellen under er basert på følgende forutsetninger og omfang av reduksjon:

- Bortfall av helligdagstillegg i sin helhet: 3,5 millioner kroner årlig
- Bortfall av tillegg for arbeid lørdag/søndag i sin helhet: 3,6 millioner kroner årlig
- Økte kostnader til kvelds-/natttillegg mandag-fredag: -1,3 millioner kroner årlig
- Økte kostnader til avlastningsplasser og leasing av biler: -3,5 millioner kroner årlig
- Bortfall av kostnader for ferieavlastning i sin helhet: 10,7 millioner kroner årlig

Totalt gir dette en helårseffekt på 13,0 millioner kroner.

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	13 000	13 000	13 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Tiltaket forutsetter tilgjengelige og egnede lokaler til driften, og god prosess og medvirkning med ansatte. Krevende omstillingsprosesser for ansatte kan medføre utfordringer knyttet til HMS

En risiko ved gjennomføring er klager og medhold fra innbyggerne, og fra interesse- og brukerorganisasjoner.

Reduksjon i private kjøp – ytterligere potensial i TTF

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Gjeldende økonomiplan har et innsparingstiltak for reduksjon i private kjøp pålydende 11 millioner kroner i 2025. Faktisk forbruk i 2021 var på 31,3 millioner kroner.

Tiltak: Sette ytterligere krav til reduksjon i private kjøp fram mot 2025.

Konsekvenser: Konsekvensen er en mer kostnadseffektiv måte å innrette kommunens leveranse av tjenester på.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon		5 000	5 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Tiltaket har samme forutsetninger som det vedtatte tiltaket i gjeldende økonomiplan, som i hovedsak handler om tilgang på egnede boliger. Det er helt sentralt at kommunens boliger klargjøres og utvikles i riktig takt, og er klare når brukerne trenger boligen.

Ytterligere effekter av vedtatt turnus- og bemanningsgjennomgang

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Det er igangsatt et arbeid med gjennomgang av turnus og bemanning innenfor tjenester til funksjonshemmede. Den vedtatte innsparingen, slik den er formulert i økonomiplanen, er på 12,9 millioner kroner innen 2025. Det er i dag om lag 700 årsverk knyttet til denne etaten.

Tiltak: Det settes ytterligere krav til innsparing for dette området, da vi ser at det bør være mulig å ta ut et større potensial enn det som er satt i vedtatte økonomiplan.

Konsekvenser: Konsekvensen er en mer kostnadseffektiv måte å innrette kommunens bemanning på.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon		5 000	10 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Tiltaket forutsetter at prosjektet gis fokus og oppmerksomhet, samt tilstrekkelige ressurser til styring og ledelse av prosjektet. Like viktig for gjennomføring av tiltaket er etterlevelse og implementering av nye måter å innrette turnus og bemanning på, som følger av prosjektet.

Manglende medvirkningsprosess og stor motstand i organisasjonen er den største risikoen for at dette tiltaket ikke lar seg gjennomføre. Mange kan bli urolige for hva slags endringer som kan oppstå. Et åpent og godt samarbeid mellom tillitsvalgte, vernetjenesten og ledelsen er en suksessfaktor for å lykkes. Det er videre en forutsetning at vi sammen bidrar positivt med å trygge ansatte, medarbeidere og kollegaer på at vi gjør dette i den hensikt å belyse mulighetene og handlingsrommet.

Etablere Trygt hjem-team

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Fredrikstad kommune har i flere år hatt utfordringer med å ta imot utskrivningsklare pasienter fra Sykehuset Østfold Kalnes (SØK). I 2021 hadde Fredrikstad kommune 54 prosent av overliggerdøgnene ved SØK, og kun 20 prosent av samlet befolkningsgrunnlag. Fredrikstad kommune hadde i 2021 1.147 overliggerdøgn, hvorav 989 i somatikken. I 2021 kostet et overliggerdøgn 5.167 kroner.

I seksjonens beredskapsplan for overliggere i sykehuset er det beskrevet fire nivåer og ulike tiltak på hvert nivå. Over en lang periode har HOV brukt de fleste tiltak i denne planen. Tiltakene er blant annet opprettelse av 9 ekstralister i etat hjemmesykepleie og opprettelse av inntil 18 ekstrasenger i etat omsorgssentre. I tillegg har vi i en kort periode også kjøpt to plasser av Hvaler kommune. Til tross for disse tiltakene er det i perioder fortsatt utfordringer med å ta imot utskrivningsklare pasienter fort nok.

Opprettelsen av ekstrasenger ved Fredrikstad korttidssenter (FKS) og i andre sykehjem er det mest kostnadsdrivende tiltaket i tjenestetrappa. Målet for Seksjon for helse og velferd er å utvikle flere kostnadseffektive tjenester lengre ned i tjenestetrappa, og dreie tjenesten til mer hjemmebaserte tjenester.

En av kommunens hovedstrategier er at innbyggerne skal kunne bo hjemme så lenge de ønsker, og få tjenester når de trenger det. For å få dette bedre til er det behov for en satsing på tiltak som støtter opp under brukernes egenmestring, medvirkning og som sikrer gode brukerforløp, uavhengig av om brukerne har hjemmetjenester eller ikke. Dette kan for eksempel være brukere som ikke er i målgruppen for hverdagsrehabilitering, rehabiliteringsteamene eller hjemmesykepleie, men som trenger tilrettelegging og oppfølging for eksempel ved utskriving fra spesialisthelsetjenesten og korttidsopphold til eget hjem.

Tiltak: Det foreslås å etablere et nytt team, som gir en forsterket innsats for å ta brukere raskere ut fra sykehus og korttidsopphold i sykehjem, her kalt «trygt hjem-team».

Et slikt team skal ivareta utskrivningsklare pasienter fra SØK og FKS, som har behov for forsterkede tjenester i hjemmet i en kortere periode. Teamet skal bidra til trygghet og forutsigbarhet ved hjemkomst etter endt sykehusopphold eller korttidsopphold, også der det er uavklart hjelpebehov og utrygghet hos bruker eller pårørende.

Teamet kan trå til på kort varsel og bistå eksempelvis med hjelpemidler, tilrettelegging av bolig, fallforebyggende tiltak, kartlegging av hjelpebehov og tett oppfølging av bruker første tiden etter hjemkomst. Målet med oppfølgingen er å gjøre bruker så selvstendig som mulig, med fokus på medvirkning og ansvar for eget liv.

En av utfordringene ved utskrivelser er å få nødvendige hjelpemidler raskt nok, og utenfor ordinære åpningstider ved vårt hjelpemiddellager. Dette tiltaket må sees i sammenheng med et kommunalt hjelpemiddellager, som er samlokalisert med drift av velferdsteknologilager. (Se egne tiltakskort).

Ved å samorganisere Trygt hjem-team og et kommunalt hjelpemiddellager, vil vi sikre videre satsing på god ivaretagelse av utskrivningsklare pasienter. Dette vil bidra til bedre flyt i tjenesteleveransen.

Målet er en sømløs tjeneste, der bruker kan skrives ut til hjemmet uten unødvendige forsinkelser, og få rett hjelp – på rett sted – til rett tid, i tråd med samhandlingsreformen.

Konsekvenser: Et trygt hjem-team skal bidra til at brukerne får mulighet til å leve en selvstendig tilværelse i ulike overganger gjennom livet, ved at de får hjelp når de trenger det.

Tiltaket vil ha positive konsekvenser, ved at brukerne, uten unødige forsinkelser, kan komme hjem til egen bolig. Trygt hjem-teamet vil ha 30 til 40 brukere innskrevet i tjenesten av gangen. Teamet kan betjene 60 til 80 brukere i løpet av en måned. Det betyr at disse brukerne kan skrives rett ut fra sykehuset, uten overliggerdøgn.

Tiltaket antas å føre til redusert antall overligger på SØK, noe som medfører en økonomisk besparelse for Fredrikstad kommune. Samtidig vil det medføre en positiv effekt for SØK når kommunen ivaretar sine brukere som er definert som utskrivningsklare.

Teamet skal også ha ressurser som sikrer tidsavgrenset, intensiv og målrettet rehabilitering etter oppstått helseutfordring. Innsatsen gjennomføres i hjemmet og nærmiljøet.

Økonomiske konsekvenser

Team etableres med totalt 10 årsverk. Lønnskostnad beregnet til 7 mill. kroner.

I tillegg vil det påløpe driftsutgifter anslått til 0,5 mill. kroner.

Det er vanskelig å anslå årlig innsparing. Her vil det foregå en dreining av tjenestene, fra de kostnadsdrivende trinnene av tjenestetrappa og nedover til de mindre kostnadsdrivende trinnene.

Et trygt hjem-team vil ta imot pasienter som tidligere måtte få vedtak om hjemmesykepleie. De fleste av disse brukerne vil klare seg uten tjenester etter 14 dager med trygt hjem-team, og de resterende vil klare seg med mindre kommunale tjenester når teamets arbeid avsluttes.

Det forventes også at behovet for ekstraserger i etat omsorgssentre går betydelig ned, og et maksimalt antall forventes etter opprettelse av teamet å være 8 ekstraserger.

Dette vil gi slik effekt: (16 senger x 683.147 kr pr plass pr år) – (8 senger x 683.147 kr pr plass pr år) = 5 465 176 kroner.

Et trygt hjem-team vil direkte sørge for at kommunens kostnad for overliggerdøgn vil bli betydelig redusert. Målet er at Fredrikstad kommune skal komme på samme nivå som de andre kommunene som tilhører opptaksområdet til Sykehuset Østfold Kalnes. Innbyggertallet i Fredrikstad kommune utgjør ca. 20 prosent av det samlede befolkningsgrunnlaget til SØK. I 2021 hadde Fredrikstad ca. 54 prosent av alle overliggerdøgnene i SØK.

Etter innføring av trygt hjem-team er målet at Fredrikstad skal redusere antallet overliggerdøgn ved SØK, slik at vi kun står for 20 prosent av overliggerdøgnene. Dette tilsvarer 366 døgn/år, og en økonomisk effekt på om lag 3,2 millioner kroner.

Samlet effekt forventet slik:

Kostnad årlig ved drift av teamet	7,5 mill. kroner
Avvikling av dagens hverdagsrehabiliteringsteam	- 4,5 mill. kroner
Innsparing ekstraserger	- 5,5 mill. kroner
Innsparing overliggerdøgn	- <u>3,2 mill. kroner</u>
Årlig innsparing	5,7 mill. kroner

I tillegg forventes andre gevinster ved opprettelse av teamet:

- Bedre flyt i tjenestene i både etat hjemmesykepleie og etat omsorgssentre
- Mindre press med å finne løsninger for tildelingskontoret for helse og velferd

I beregningen har vi ikke tatt for oss kjøpene av korttidsplasser i andre kommuner, som i 2021 utgjorde 368 000 kroner. Dette anser vi ikke som en implementert/fast del av den ordinære driften, men noe som kan forekomme enkelte år. Vi antar av vi med nytt team ikke vil behøve å foreta slike kjøp, så dette er en faktor som drar i retning av at innsparingen kan bli større.

Investeringskostnadene som vil påløpe ved å oppjustere et akutt hjelpemiddellager, finansieres av den årlige investeringspotten for utstyr til seksjon HOV (AN8108).

I første driftsår 2022 vil vi få en ekstra utgift til ansettelse av nye årsverk, uten at det kan forventes store innsparinger (pukkelkostnad). Innsparinger vil kunne forventes fra 2023.

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	5 700	5 700	5 700
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Det er en forutsetning for å lykkes med tiltaket at det etableres forpliktende samarbeidsavtaler med andre tjenester i Fredrikstad kommune.

Teamet skal kunne ta imot utskrivningsklare pasienter fra SØK og fra kommunens korttidsplasser, den dagen bruker/pasient er klar for å skrives ut. For å klare det er tjenesten avhengig av at hjemmesykepleien har kapasitet til å ta imot de brukerne som er vurdert til å ha behov for tjenester videre.

En risiko er utfordringer med rekruttering av kvalifisert personell til stillingene i teamet. Det er også en risiko for redusert kapasitet i teamet, dersom det ikke kan skaffes vikarer ved kortvarig eller langvarig fravær hos medarbeidere i teamet.

Reduksjon i private kjøp – ytterligere potensial i Friskliv og mestring

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Gjeldende økonomiplan har et innsparingstiltak pålydende 15 millioner kroner i 2025. Faktisk forbruk i 2021 var på 53,4 millioner kroner.

Tiltak: Sette ytterligere krav til reduksjon i private kjøp fram mot 2025.

Konsekvenser: Konsekvensen er en mer kostnadseffektiv måte å innrette kommunens leveranse av tjenester på.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon		5 000	5 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Tiltaket har samme forutsetninger som det vedtatte tiltaket, som i hovedsak handler om tilgang på egnede boliger.

Avvikle Frisklivssentralen

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Frisklivssentralen er en helsetjeneste. Kjerneoppgaven er å bidra til å bygge opp individets mestringsfølelse, kapasitet og funksjon, slik at flere kan oppnå bedre helseatferd og takle hverdagens krav, samt vende tilbake til arbeidslivet.

Hovedmajoriteten blir henvist fra fastlegene. Frisklivssentralen avlaster fastlegene i deres arbeid med pasienter med ikke-smittsomme livsstilssykdommer. Frisklivssentralen har ansvaret for kommunens «Pakkeforløp hjem» for kreftpasienter, og ivaretar funksjonen som tidligere lå til kreftkoordinator.

Deltakelse i Frisklivssentralen faktureres med egenandel. Tjenesten er ikke lovpålagt.

Tiltak: Nedlegge Frisklivssentralen og overføre deler av tjenesten til etat aktive liv. Hovedtilnærmingen til aktive liv er en mer aktiv befolkning, men mange av satsingene til etaten bidrar til forebyggende mentalt helsearbeid, hvilket gjør etaten til en aktuell erstatning for Frisklivssentralen. Det ligger i etatens mandat at det forebyggende perspektivet skal bidra til å redusere behovet for reparerende tiltak i flere av institusjonene over tid.

Konsekvenser: Mulighetene ved dette tiltaket er å flytte deler av tjenesten til KMB sin etat aktive liv, som har som mål å legge til rette for mer fysisk aktivitet i befolkningen.

Negative konsekvenser er at det forebyggende perspektivet og veiledningstjenester generelt reduseres, samt at sosiale treffpunkter for pårørende reduseres. Frisklivssentralen gir årlig tilbud til cirka 630 innbyggere med 3,5 årsverk. I tillegg har tjenesten en doktorgradsstipendiat på tilskuddsmidler.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	2 300	2 300	2 300
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

En rekke livsstilkurs fjernes, og det kan, for en utsatt gruppe, medføre at andre deler av kommunens tjenesteapparat må inn.

Brukere av Friskliv og mestring mister et tilbud som er en del av deres mestringsplan. Dette kan medføre behov for tjenester lengre opp i tiltakstrappa.

Reduksjon av bemanning på Pårørendesenteret

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen

- Pårørendesenteret i Fredrikstad er i dag bemannet med 3,6 årsverk. Et av disse årsverkene er finansiert med statlige tilskuddsmidler, for å sikre erfaringskompetanse.
- Kommunen har lovpålagte føringer for veiledning, oppfølging og støtte til pårørende i tilknytning til sine helse- og omsorgstjenester, jf. helse- og omsorgstjenesteloven.
- Viktig pårørendearbeid pågår i ordinær tjenesteyting, samtidig som Pårørendesenteret samarbeider tett med ulike pårørende- og brukerorganisasjoner.
- Pårørendesenteret har begrenset oppfølgingstilbud (dvs. tjenester over tid) i egen regi, men samarbeider tett med frivillige organisasjoner for å sikre et bredt og helhetlig tilbud. I tillegg til å fremme samarbeid og samarbeidsavtaler med frivillige pårørende og brukerorganisasjoner, er senteret derfor en viktig videreformidler og et sentralt bindeledd til de frivillige pårørende-/brukerorganisasjoners pårørendearbeid, der likepersonsarbeid og erfaringsoverføring står sentralt.
- Pårørendesenteret har de siste årene søkt og mottatt statlige tilskuddsmidler for å rette et særlig fokus på barn som pårørende og etterlatte. I dette arbeidet er det sikret opplæring og økt kompetanse for ansatte i helsetjenestene knyttet til dette temaet, samt at det er utarbeidet lovpålagte rutiner og systemer for å fange opp og sikre rett oppfølging av barn og etterlatte, jf. lovkrav til helse- og omsorgstjenestene.

Tiltak

- Redusere kommunale stillinger med 2 årsverk
- Jobbe for et interkommunalt samarbeid og et interkommunalt Pårørendesenter
- Jobbe for å opprettholde og videreutvikle frivillig innsats i arbeidet

Konsekvenser: Tiltaket vil medføre mindre tilgjengelig tilbud til pårørende og etterlatte i kommunen. De pårørende og etterlatte som i dag gis tilbud på senteret vil, ved bortfall av denne tjenesten, kunne ha behov for andre helse- og omsorgstjenester i kommunen.

Redusert bemanning vil bety mindre fagpersonell til å bistå med:

- forebyggende arbeid og veiledningstjenester
- opplysningstjeneste om rettigheter og muligheter som pårørende,
  - koble pårørende og etterlatte til frivilligheten og tilbud i deres regi, som likepersonsarbeid, erfaringsoverføring, sosiale treffpunkter mv.

Med færre kommunale ressurser vil det begrense mulighetene for å opprettholde samarbeidet med så mange frivillige organisasjoner som Pårørendesenteret samarbeider med per i dag.

Reduserte ressurser vil bety reduksjon eller bortfall av tilbudet «Treffpunkt» for barn og unge med alvorlig sykdom i familien, eller som har opplevd at noen som står dem nær er død.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	1 500	1 500	1 500
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Fagmiljøet brytes opp.

Er en kvalitetsreduksjon, som kan medføre økt behov for mer omfattende tjenester for enkelte brukere.

For å kunne opprettholde et pårørendesenter med reduserte ressurser, anses det svært viktig å utrede muligheten for etablering av et interkommunalt pårørendesenter, med forsterkning av faglige ressurser fra andre kommuner og frivillige.

Etablere sykepleierteam

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen:

- Etat omsorgssentre har til stadighet vel 20 ledige årsverk for sykepleiere
- Det er svært få søkere ved utlysninger
- Etaten er avhengig av innleie fra bemanningsbyrå for å sikre kompetansesituasjonen
- Vel 50 prosent av etatens overtidstimer skyldes manglende sykepleierkompetanse

Tiltak:

- Sykepleiere organiseres i sykepleierteam for å sikre nødvendig kompetanse i hele tjenesten
- Øke kompetansen til helsefagarbeidere

Konsekvenser: Tiltaket innebærer en ny måte å organisere sykepleiertjenesten på, der utdannede sykepleiere arbeider i team, for å dekke virksomhetens behov for sykepleierkompetanse.

Sykepleiere vil i større grad enn i dag jobbe på tvers av avdelinger og institusjoner, for å sikre sykepleiefaglig kompetanse tilgjengelig. Sykepleiere blir da i større grad enn i dag kun benyttet til oppgaver som krever sykepleierkompetanse, og som ikke kan utføres av andre.

Helsefagarbeidere får faglig påfyll, som gjør det mulig at de går inn i oppgaver som tidligere lå til sykepleier i avdelingen.

Tiltaket gir økonomisk besparelse.

Økonomiske konsekvenser

Tiltaket vil gi økonomisk effekt ved reduksjon av overtidbruk og innleie av vikarer, beregnet til 2,5 millioner kroner. For å få effekt av endringen kreves økt kompetanse til helsefagarbeidere.

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon		2 500	2 500
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Tiltaket forutsetter god involvering av berørte, sykepleiere og helsefagarbeidere, og krever god opplæring for begge grupper i annen arbeidsinnretning.

Forbedring og effektivisering i helsetjenester til brukere med demens

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Seksjonen har fokus på tiltak som kan settes inn før det blir nødvendig med heldøgntilbud og tiltak som kan støtte mestring og avlaste pårørende. I tråd med denne tankegangen er det i kommunens demensplan lagt vekt på forebygging, tidlig innsats og en styrking av tiltak til både personer med demens og deres pårørende. Planen vektlegger tidlig intervensjon og tiltak som bidrar til mestring, slik at personer med demens skal få bo hjemme lengst mulig og bevare høyest mulig selvstendighet og livskvalitet. Samtidig ivaretar planen at de siste årene av livet med demens krever økt innsats for å legge til rette for tilpassede boforhold og omgivelser, meningsfulle dager, ernæring, pleie, smertelindring, palliativ behandling og pårørendestøtte.

Statistikk fra nasjonalt senter for aldring og helse (demenskartet) viser at det i 2020 var 101.118 personer med demens i landet. Dette utgjør 1,88 prosent av befolkningen. Samme år hadde Fredrikstad 1.639 personer med demens, noe som utgjorde 1,99 prosent av befolkningen i Fredrikstad. Befolkningen i Fredrikstad er eldre enn gjennomsnittet i Norge, og har derfor også en høyere andel innbyggere med demens.

Som følge av økt levealder og endret befolkningssammensetning forventes det at forekomsten av innbyggere med demens vil bli nærmere fordoblet fram mot 2040. I 2040 er det beregnet at det er 3.052 personer med demens i Fredrikstad, 1.720 kvinner og 1.332 menn.

Demensarbeid utføres i etat hjemmesykepleie og etat omsorgssentre.

Demenstilbudet er som følger:

1) Ambulant dagtilbud til personer med demens (etat hjemmesykepleie)

2) Dagtilbud til personer med demens (etat omsorgssentre)

Antall plasser: 36

- Dagtilbudet på Glemmen: 16
- Dagtilbudet på Østsiden: 14
- Inn på tunet: 6

3) Demensteam (etat omsorgssentre)

To årsverk i demensteamet.

4) Faunsvei 6 (omsorgsboliger) – unge demente (etat omsorgssentre)

Antall plasser: 12

5) Langtidsplasser demens (etat omsorgssentre)

Antall plasser: 118

- Glemmen sykehjem: 33
- Smedbakken sykehjem: 32
- Østsiden sykehjem: 48
- Torsnes sykehjem: 5

6) Korttidsplasser demens (etat omsorgssentre)

Østsiden sykehjem: 24 plasser

7) Forsterket skjermet enhet demens (etat omsorgssentre)

Østsiden sykehjem: 16 plasser

Totalt bruker vi dag om lag 163 millioner kroner fordelt på disse tilbudene.

Tiltak: Med en behovsutvikling som beskrevet over er det nødvendig med satsing på tiltak i hele tiltakstrappa. Det er spesielt tiltakene nederst i tiltakstrappa som vil utgjøre en markant forskjell på kostnadsutviklingen. Fram mot 2025, 2030 og 2040 vil satsingen gi økende effekt, som særlig er knyttet til å dempe behov for dyre sykehjems plasser.

Konsekvenser:

Positive:

Den demenssyke kan bo lenger hjemme i kjente omgivelser, funksjonsnivået faller ikke så fort.

Et styrket dagtilbud avlastar pårørende. Det forebygger belastninger og den pårørende håndterer situasjonen med at den demenssyke bor hjemme lenger.

Et styrket dagtilbud sikrer at enslige eldre med demens har sosial kontakt. Det kan bidra til bedre trivsel.

Et styrket demensteam bidrar til at flere blir diagnostisert, og diagnostisert tidligere, og blir fulgt opp av helsetjenesten tidligere. Ved at den demenssyke og pårørende får nødvendig informasjon og veiledning kan de bedre planlegge sin framtidige livssituasjon.

Diagnostisering i en tidlig fase av sykdomsutviklingen gjør det lettere å ta i bruk velferdsteknologiske hjelpemidler, som kan lette livssituasjonen og styrke livskvaliteten.

Negative:

Det kan oppstå en usikkerhet hos pårørende for om det er trygt at de bor hjemme, spesielt hvis de er enslige, eller om de ikke har pårørende geografisk nært. Pårørende må være trygge på at brukerne får nødvendig tilsyn og hjelp.

Økonomiske konsekvenser

Tallgrunnlaget er her framskrivningstallene og vurderingene som beskrevet under punktet «Tiltak».

Effekten som beskrives her må forstås som differansen mellom resultat etter iverksetting av foreslåtte tiltak og resultatet uten iverksetting av tiltakene.

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	700	1 400	2 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

For å nå ønsket effekt må følgende forutsetninger være til stede:

- Tilgang på riktig kompetanse og tilstrekkelige ressurser.
- Hensiktsmessige bygg og alternative boformer.

- Effektiv håndtering av eksisterende og framtidig bygningsmasse fra Seksjon for teknisk drift.

Framskrivningstallene sikter helt mot 2040, og har således en viss usikkerhet i seg. Det er også en risiko for at pårørende og brukere ikke opplever at det er trygt nok å få tilbud på de lavere trinnene i tjenestetrappa. Det er viktig at en slik dreining av tjenestene følges opp med god trygghetsskapende informasjon til innbyggerne.

Justere tilbud fra Aktiv omsorg

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Avdeling aktiv omsorg består av 2,5 årsverk, fordelt på musikkterapeut (1 årsverk) og kultur- og aktivitetsansvarlig (1,5 årsverk). Musikkterapeuten jobber på henvisning fra avdelingene, relatert til enkeltbrukere og grupper. Arbeidet er mye rettet mot urolige pasienter og pasienter i livets siste fase.

Kultur- og aktivitetsansvarlige utarbeider aktivitetspakker til bruk i avdelingene. De rekrutterer frivillige til avdelingene og holder kontakt med de frivillige. De samarbeider med lag og foreninger og søker tilskudd til arrangementer.

Tiltak: Avdeling aktiv omsorg nedjusterer bemanningen med 1,75 årsverk og endrer oppgaver og ansvar til resterende bemanning til koordinatorrolle.

Konsekvenser:

- Musikkterapeut avvikles og erstattes i størst mulig grad av frivillige.
- Kultur- og aktivitetsansvarlig justeres ned til 75 prosent stilling koordinatorrolle.
- Koordinators arbeidsoppgaver konsentreres om koordinering av frivillige og søknad om tilskudd.

Økonomiske konsekvenser

Total reduksjon med 1,75 årsverk – som tilsvarer om lag 1,2 millioner kroner i lønns- og personalkostnader.

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	1 200	1 200	1 200
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Tiltaket forutsetter en åpen og god dialog med de berørte ansatte. I tillegg er det viktig at de mest sentrale bidragsyterne fra frivilligheten involveres tidlig i prosessen med å definere og gi innhold til koordinatorrollen.

Oppfølgingen av de frivillige må skje ute i avdelingene, og vil kunne gi en merbelastning på ansatte og ledere, som i økt grad vil involveres i aktiviteter som opplæring av frivillige, etablering av tidsplaner, forventningsavklaringer m.m.

Ved justering av tilbudet slik som foreslått, er det en risiko for at pasienter reagerer negativt. Hovedfokus under implementering av dette tiltaket vil derfor være å erstatte og innføre et justert tilbud på en måte som i størst mulig grad unngår negative konsekvenser for pasientgruppen.

Utvikle, differensiere og øke kapasiteten ved dagsentrene

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Dagsentrene for eldre har blitt driftet på samme måte de siste 10 årene. I dag har vi tre dagsentre med 24-26 plasser per dagsenter, til sammen 75 dagsenterplasser. Åpningstider fra kl. 10-14, mandag til fredag. Det rapporteres om at ikke alle plassene tas i bruk hver dag, på grunn av dårlig buss-logistikk. En dagsenterplass koster kommunen ca. 95 000 kroner i året.

Tilbudet er populært, og det er stadig ventelister. «Eldrebølgen» stiller krav til tjenesteutvikling for helse- og omsorgstjenestene våre, også for dagsentrene. Sammenliknet med andre helse- og omsorgstjenester, er dagsentertilbud en relativt billig tjeneste.

Tiltak:

Tiltaket innebærer å øke kapasiteten ved dagsentrene og utnytte tjenestene bedre, slik at kommunen kan nå ut til enda flere potensielle brukere av dagsentrene. Det er kommunens ansvar å legge til rette for at flere eldre skal kunne komme seg ut i fellesskap med andre (Melding St. 19.).

Dagsenter er en god hjelp for pårørende, som står i krevende omsorgssituasjoner og gir helsebringende effekter i form av god ernæring, sosiale stimuli og fysisk aktivitet til eldre. Det er et bærekraftig tiltak for å møte morgendagens utfordringer, som kan forhindre eller utsette behov for sykehjemsopphold, samt avlaste hjemmetjenestene.

Aktuelle handlingspunkter:

- Endre/utvide åpningstider, ha grupper på ettermiddagstid, i tillegg til formiddagsgrupper.
- Differensiering av brukergrupper, slik at tilbudet kan «treffe» flere potensielle brukergrupper, for eksempel de som er i et rehabiliteringsforløp som trenger mestringsaktiviteter.
- 80 prosent av dagens brukere av tjenesten er kvinner. Opprette tilbud som fører til at flere menn ønsker å delta på dagsentre.
- Optimalisere kjøreruter, bedre logistikk rundt buss-tilbudet, slik at det ikke går ut over kapasiteten på antall plasser per dag på dagsenteret.

Tiltaket må ses opp mot tiltaket som gjelder økt bruk av velferdsteknologiske løsninger. I sum vil tiltakene bidra til større mulighet for å klare seg lenger i egen bolig.

Konsekvenser: Effektene av at flere kan benytte seg av denne tjenesten, er helsegevinst til bruker selv, i form av bedre livskvalitet, økt funksjonsevne og redusert sykdomsrisiko. Det vil også gi en gevinst til pårørende, ved at de får avlastning på dagtid. Forventede effekter av tiltaket er utsatt behov for tiltak høyere opp i tjenestetrappa, så som mindre bruk av hjemmesykepleietjenester, avlastningsplass i institusjon og utsatt innleggelse i sykehjem.

Tiltaket vil forebygge isolasjon og ensomhet hos eldre, og fremme «sosial kapital», det vil si behovet for tilhørighet, og dekke behovet for sosialt fellesskap. Dette er et satsingsområde i folkehelsepolitikken (Melding St. 15 og 19).

Økonomiske konsekvenser

Det siktes mot å øke kapasiteten ved dagsentrene fra 2. halvår 2023. Ved beregning av kostnader og effekt må det gjøres noen antagelser.

Med utvidede åpningstider vil det være behov for flere årsverk per dagsenter. Samtidig må effektiv ressursutnyttelse vurderes. Ettermiddagsgrupper fem dager i uken på et dagsenter kan bety to ekstra årsverk i 100 prosent stilling. To årsverk (helsefagarbeider) tilsvarer en utgift på ca. 1,3 millioner kroner.

Det er realistisk å tenke en utprøving med utvidet åpningstid først ved et av dagtilbudene.

Dersom man kan utsette sykehjemsplass med et år for en bruker, vil det være en netto besparelse på 1,0 million kroner. I dag har vi mangel på plasser ved sykehjemmene, noe som fører til overbelegg og bruk av dobbelrom.

Tiltaksbeskrivelsen går ut fra et måltall om utsettelse av sykehjemsplass for 10 brukere i et år, eventuelt 20 brukere i et halvt år, noe som vil gi en beregnet «gevinst» på 10 millioner kroner i løpet av et år.

Tiltaket forventes også å gi effekter som bedre flyt og mindre press i tjenestene, uten at en slik effekt er utmålt.

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	10 000	10 000	10 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Det er en betydelig usikkerhet om hvorvidt anslått effekt vil nås. Tiltaket vil klart legge til rette for at brukere skal få nødvendig oppfølging på lavere trinn i tiltakstrappa, men om effekten på utsatt sykehjemsinleggelse og redusert press på andre tjenester vil reduseres i denne størrelsesorden er usikkert.

Tiltaket forventes uansett å bidra til en dreining av tjenester lavere i tiltakstrappa.

Reforhandle legevaktavtalen med Hvaler kommune

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Fredrikstad har en avtale om å tilby legevakt tjenester til Hvaler kommune. Det medfører økt belastning på vår legevakt. Avtalen dekker ikke inn de kostnader Fredrikstad kommune har.

Hvaler har p.t. lavt fastlegetilbud til egne innbyggere, og de som er på hyttene over lang tid forventer å kunne bruke legevakten ved behov for legetjenester. Antall besøk på legevakten er ikke begrenset til sommerferien, men fra mai til september. Det er mange pensjonister som flytter til hyttene sine i mai, og mange som benytter seg av hjemmekontorløsning fra hytta.

Det er krevende å framskaffe kompetent personell i denne perioden. Personell ved legevakt, som blant annet skal bemanne legevaktsentralen, må ha nødvendig kompetanse og trening.

En videre avtale med Hvaler kommune krever at avtalen justeres etter hva det faktisk koster Fredrikstad kommune å levere denne tjenesten.

Tiltak: Reforhandle legevaktavtalen med Hvaler kommune.

Konsekvenser: Resultatet skal være en ny avtale som tar høyde for reelle utgifter til legevaktdrift for både Fredrikstad og Hvaler kommuner.

Økonomiske konsekvenser

Tallene i tabellen under framkommer slik:

- Etat hjemmesykepleie vurderer at det koster 3 millioner kroner ekstra årlig i bemanningskostnader for å dekke Hvaler kommunes behov for legevakt tjeneste.
  - Det må beregnes at samarbeidet med Hvaler krever bemanning tilsvarende en person per vakt; dag, kveld og natt, gjennom hele året. Dette utgjør ca. 4,25 årsverk. Årslønn m/tillegg beregnet til ca. 700 000 kroner per årsverk.
  - I tillegg kreves økt legebemanningen gjennom sommerperioden.
- Tillegg for overhead- og administrasjonskostnader 1,7 millioner kroner.
- Fratrukk for allerede framforhandlet refusjon fra Hvaler 2,4 millioner kroner
- Økning i refusjonskrav etter ny beregning utgjør da 2,3 millioner kroner.

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon			
Inntektsøkning		2 300	2 300
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Utarbeidelse av ny avtale forutsetter tett samarbeid med Hvaler kommune. Det må legges til rette for en god samhandlingsprosess for å oppnå en god og bærekraftig avtale.

Reforhandling av avtalen krever at kommunen klarer å kvantifisere og identifisere hva Hvalers bruk av legevakten utgjør i konkret ressursbruk, og at det blir enighet om avtalens innhold.

Kommunedirektøren tar samtidig sikte på å få på plass en ny, overordnet samarbeidsavtale med Hvaler kommune, som plattform for samtlige avtaler om tjenestesalg og konkret samarbeid.

Avvikle fast nattbemanning i enkelte omsorgsboliger

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Boligene har tekniske mangler, ved at de mangler sprinkleranlegg, som er en avgjørende årsak til at boligene har stedlig nattbemanning. En investering og oppgradering kan redusere behovet for bemanning i omsorgsboligene.

Omsorgsboligene ved Østsiden eldresenter vil innen kort tid bli oppgradert. Det foreligger foreløpig ikke forslag om oppgradering av omsorgsboligene ved Fjeldberg.

Tiltak:

- Installere sprinkleranlegg ved omsorgsboligene ved Østsiden og Fjeldberg
- Avvikle fast nattbemanning ved de samme omsorgsboligene
- Nattpatroljen tillegges ansvar for tilsyn med disse omsorgsboligene på natt

Konsekvenser: Innsparing av stillinger: 3,6 årsverk.

Hvis brukere har behov for tettere tilsyn på natt enn hva nattpatroljen kan bidra med, må det vurderes flytting til annet tilbud.

Økonomiske konsekvenser

Innsparing av stillinger utgjør 2,52 millioner kroner (2 nattevakter x 7 dager per uke = ca. 3,6 årsverk, årsverkskostnad kroner 700 000).

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	2 520	2 520	2 520
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Må ha på plass sprinkleranlegg, og gjøre fysiske endringer ved omsorgsboligene.

Tiltaket krever planlegging og medvirkning med ansatte.

Tiltaket kan medføre støy internt i organisasjonen.

Tiltaket kan medføre bekymring hos pårørende og brukere.

Avvikle +Huset

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: I dag er det en 100 prosent stilling som helsesykepleier ved Helsestasjon for eldre og en 100 prosent stilling som koordinator på +Huset som driver denne tjenesten. Tiltaket er ikke lovpålagt, men et forebyggende tiltak.

Målsettingen er at flere skal klare seg hjemme, og samtidig bidra til å kartlegge hvem som er aktuelle for flere kommunale tjenester på sikt.

Tiltak: Avvikle +Huset og få dekket behovene gjennom frivillige tjenester.

Konsekvenser: De negative konsekvensene er at det reduserer et forebyggende tiltak. Avvikling av et lavterskeltilbud som har lave kostnader kan gjøre at brukerne som i dag nyttiggjør seg tiltaket må inn i andre deler av tjenestetrappa.

Vi reduserer muligheten for å oppfylle kvalitetsreformen Leve hele livet for eldre over 65 år

Positive konsekvenser ved dette tiltaket er at det åpner opp for å oppsøke flere av de frivillige tjenestene som tilbys i Fredrikstad, blant annet Røde Kors sin besøksvenn-tjeneste eller deres eldretreff-ordning for de over 60 år.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	1 300	1 300	1 300
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Gjennomføringen av dette tiltaket forutsetter gode prosesser med berørte ansatte.

Endring i beregningsgrunnlag for sosialstønad

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Totalt sett tilsier den statlige finansieringen og kompensasjonen fra bystyret at 50 prosent av barnetrygden holdes utenfor beregningsgrunnlaget for sosialstønad fra januar til og med august 2022, og 100 prosent fra september og ut året i 2022.

Tiltak: Holde barnetrygden utenfor beregningsgrunnlaget for sosialstønad. Det etableres et handlingsrom som følge av full statlig finansiering av tiltaket.

Konsekvenser: Handlingsrommet på 6,9 millioner kroner kan hjelpe seksjonen/kommunen med innsparingskravet i #bærekraft25.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	6 900	6 900	6 900
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Forutsetter at staten styrker kommunen, som signalisert i budsjettavtale på Stortinget om statsbudsjett 2022.

Risiko: Det vil bli foretatt en ny vurdering av kostnadsbildet sett opp mot statens forventede styrking i 2023. Da vil vi kunne vurdere om tiltaket er fullfinansiert fra staten eller ikke.

Redusere tilgang på kokk i sykehjem

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Ved de ni sykehjemmene i Fredrikstad kommune er det i dag ansatt kokker tilsvarende 20 årsverk. Ved de største av sykehjemmene er det ansatt to kokker.

Tiltak: Justere bemanning av kokk ved sykehjemmene, tilsvarende en reduksjon på fire årsverk.

Konsekvenser: Ved å redusere antall kokker antas det at kvaliteten på maten vil reduseres. Det vil bli mindre hjemmelaget mat og mer ferdigkjøpt industrimat. Middagen vil også kunne få noe redusert ernæringsmessig kvalitet, da den vil holdes varm i en periode før den serveres, slik at viktige vitaminer reduseres. Oppgaver som kokkene er ansvarlig for vil overføres til øvrige ansatte ved avdelingene.

Økonomiske konsekvenser

De økonomiske effektene framkommer gjennom nedbemanning og bemanningsjustering tilsvarende fire årsverk.

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	2 800	2 800	2 800
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Gjennomføringen av dette tiltaket forutsetter gode prosesser med berørte ansatte.

Likeledes forutsetter det, som en del av effektberegningen, at oppgavene som tilfaller øvrige ansatte ved avdelingene kan gjennomføres uten økning i bemanning.

Digitalisere og forbedre arbeidsprosesser gjennom velferdsteknologi

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Fredrikstad kommune har i Seksjon for helse og velferd en egen e-helseavdeling, og blir sett til fra andre kommuner på dette området. Avdelingen jobber kontinuerlig med innføring av e-helseløsninger i kommunen.

En voldsom økning på behovssiden medfører at tradisjonelle helse- og omsorgstjenester ikke lenger er bærekraftige. Innføring av digitale verktøy har lenge blitt sett på som en del av løsningen. Dette medfører at tjenestene må ytes og behovene dekkes på nye måter.

Tiltak: De neste årene er det planlagt innføring av en rekke e-helseløsninger. For å være i stand til å drifte disse på en god måte, vil vi etablere teknikermiljø på velferdsteknologi-området, samt funksjoner for oppfølging av brukere. Driftsbehovet for perioden er beregnet til om lag tre årsverk for dette driftsmiljøet.

Innenfor tidshorisonten til 2025 er følgende konkrete tiltak på e-helseområdet foreslått og beregnet:

- Innføring av medisindispensere på flere av seksjonens tjenesteområder
- Innføring av ulike former for mobile trygghetsalarmer med GPS-funksjonalitet
- Innføring av sensorikk for å fange opp hendelser i hjemmet
- Innføre løsninger for digitale tilsyn på institusjoner
- Innføring av digitale kameraløsninger
- Digital hjemmeoppfølging
- Innføring av verktøy for automatisk ruteplanlegging.

Konsekvenser: Løsningene nevnt over vil ha en rekke positive konsekvenser, inkludert reduksjon i korrigerende hjemmebesøk, støtte til pårørende gjennom GPS-teknologi, redusert behov for manuelle tilsyn og reduksjon i antall kjørte kilometer. Videre legger løsningene til rette for utvikling av tjenestene gjennom nye digitale løsninger.

Økonomiske konsekvenser

Investeringsbehovet er stipulert til 7,5 millioner årlig, i overskuelig framtid. Behovet er begrenset til denne summen som følge av tilgangen på personer med rett kompetanse til å gjennomføre ulike deler av tiltaket. Det er behov for å anskaffe utstyr både for oppfølging av hjemmeboende og for installasjon i kommunens bygg. Store deler av investeringsbehovet må beregnes å dekke tilrettelegging av nødvendige forutsetninger for innføring av digitale verktøy.

Adekvat tilgang på kommunalt nett og mobildekning er en forutsetning for effektiv utnyttelse av tiltakene.

Tidsbruk fra interne ressurser er ikke regnet inn som en del av investeringsbehovet. Dette da deler av denne innsatsen allerede er en del av eksisterende linjeorganisasjon.

Beregnet effekt av konkrete tiltak beskrevet er på 89.000 timer økt omsorgskapasitet. Netto utgjør dette, omregnet til kroner, om lag 41 millioner kroner årlig. Dette er en effekt av

potensialet i spart tid ved full nyttiggjørelse av disse digitale løsningene i kommunens helse- og omsorgstjenester.

Nettoeffekt av tiltakene, innberegnet nødvendige økninger i driftspersonell, er som angitt under.

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	13 000 ¹	23 000 ²	38 000 ³
Inntektsøkning			
Investeringskostnader	7 500	7 500	7 500

Tall i 1000 kroner

1: Effekt fra Medisineringsstøtte og Lokaliseringsteknologi samt begynnende effekt fra Ruteplanlegging, Kameratilsyn, Digitale tilsyn og Digital hjemmeoppfølging.

2: Betydelig bredding og nær full effekt fra alle tiltak.

3: Alle tiltak i full drift og full effekt fra alle tiltak.

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

En rekke forutsetninger må være på plass for å kunne sette tiltakene inn i en permanent drift. Driftsbehovet beskrevet over er personell som kreves for å sørge for lager, logistikk, registrering, montering, opplæring osv. innenfor de ulike tiltakene. Disse vil supplere ressurser allerede satt av til drift av de løsningene som allerede er etablert, slik som eLås og tradisjonell trygghetsalarm.

Det må også være etablert funksjoner for mottak og oppfølging av signaler fra velferdsteknologiske løsninger. Dette er i dag løst for hjemmesykepleien gjennom etableringen av Helsevakten. Funksjonen som Helsevakten fyller, vil være nyttig og nødvendig også for andre deler av tjenestene som skal nyttiggjøre seg velferdsteknologi.

Gjennom kun å innføre digitale løsninger, men ikke endre måten tjenestene organiseres og drives på, vil digitale verktøy kun medføre en merkostnad. Resultatet vil i så fall bli en dyrere måte å yte tjenester på enn uten digitale verktøy. Alle tiltakene forutsetter derfor også utvikling av tjenestene.

Digital transformasjon handler ikke om å innføre digitale verktøy i etablerte arbeidsprosesser, men om å endre arbeidsprosessene for å utnytte mulighetene i de nye verktøyene. For å kunne realisere nytten i tiltakene må tjenestene gjennomgå en digital transformasjon, som legger til rette for å ta ut effekten av de ulike teknologiene. Kompetanse både hos ledere og hos den enkelte medarbeider er avgjørende for å kunne benytte potensialet i tiltakene som er beskrevet.

Reduksjon i tilskudd til frivillige lag og organisasjoner

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Helse- og velferdsutvalget i Fredrikstad kommune bidrar gjennom tilskuddsordningen til kvalitet og mangfold i tilbud, i regi av frivillige og ideelle organisasjoner innen helse- og velferdsområdet.

Årlig er det flere store organisasjoner som søker og mottar tilskudd til det samme formålet. I 2020 ble det innvilget tilskudd for om lag 11 millioner kroner til 23 tiltak/organisasjoner.

Tiltak: Redusere beløp som gis i årlig tilskudd med 3 millioner kroner.

Konsekvenser: Enkelte frivillige lag og organisasjoner vil miste tilskuddet i sin helhet, mens andre vil få det redusert. Videre konsekvenser av dette er:

- Flertallet av organisasjonene er avhengige av tilskuddet og vil måtte nedlegge eller redusere tilbudet.
- Deltagerne vil miste eller få et redusert tilbud fra organisasjonene. Dette kan få negative konsekvenser for sosial deltagelse og kontakt.
- Større press på lovpålagte tjenester. Våre tjenester kan oppleve økt pågang ved nedleggelse eller omfattende endringer av eksisterende tilbud.

Med omfanget av reduksjonen som ligger til grunn for dette forslaget vurderer vi at dette totalt sett vil få moderate konsekvenser for våre tjenester.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	3 000	3 000	3 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Vurderingen av mulighetsrommet er basert på søknader og tildeling for 2021. Det er derfor en forutsetning at søknadsmassen og våre vurderinger ikke endrer seg nevneverdig fram mot neste søknadsrunde.

Det er en risiko for at det kan svekke kommunens omdømme og gi dårligere forutsetninger for samhandling med disse aktørene.

Avvikle ordning med ekstra frikjøp av tillitsvalgte til heltidssatsing

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Ved oppstart av den pågående heltidssatsingen valgte Fredrikstad kommune ekstra frikjøp av hovedtillitsvalgte og hovedverneombudet i Seksjon for helse og velferd (1,4 årsverk), for å sikre god samhandling om arbeidet med omlegging til heltidskultur. De første årene ble denne ekstra ressursen benyttet aktivt i arbeidet med innføring av heltidskultur, blant annet gjennom prosess-samlinger med ansattgrupper fra etatene.

Arbeidet med innføringen av heltidskultur pågår fortsatt, men er over i en annen fase.

Tiltak: Ekstra frikjøp av hovedtillitsvalgte og hovedverneombud tilsvarende 1,4 årsverk avvikles.

Konsekvenser: Tillitsvalgte og verneombud holdes løpende orientert om arbeidet i ordinære medvirkningsmøter. De vil ha noe mindre tid til direkte arbeid med heltidssatsingen enn når de var frikjøpt ekstra for oppgaven.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	1 160	1 160	1 160
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Tiltaket forutsetter en fortsatt tett samhandling med tillitsvalgte og verneombud, men nå i de ordinære fora for samhandling.

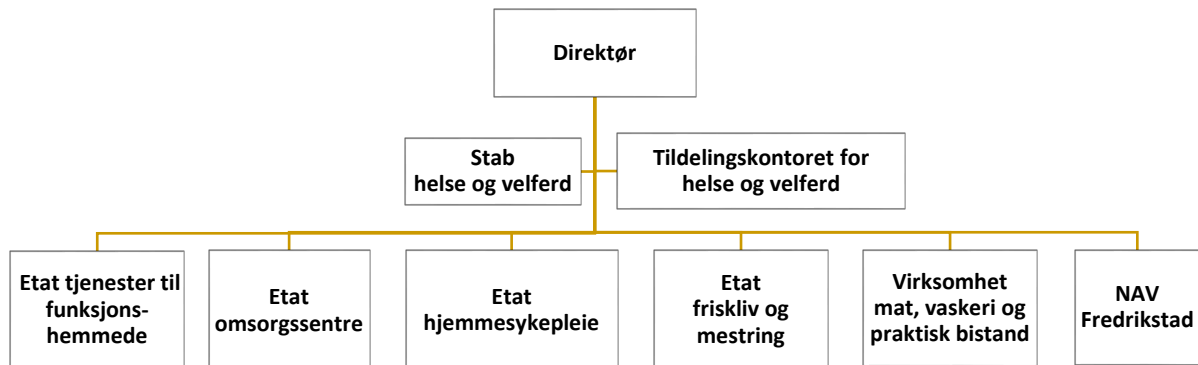

Forbedring og effektivisering av organiseringen i Seksjon for helse og velferd

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen:

Seksjon for helse og velferd har i 2022 denne organiseringen:

Hovedtiltakene som ble vektlagt ved organiseringen slik den er i dag:

- Å samle like enheter i større, robuste enheter – etater
- Å samle all tjenestetildeling i en virksomhet
- Å etablere ny modell for fordeling av budsjett (ABF)

Denne organiseringen skulle bidra til:

- forsvarlige tjenester med riktig kvalitet til alle som trenger det,
- likeverdige tjenester til innbyggere i hele kommunen,
- rett fordeling av de økonomiske rammer bystyret tildeler
- god styring, økonomisk kontroll og bærekraftig økonomi
- robuste fagmiljøer med rom for utvikling, innovasjon, og synergier i tjenestene,
- god ledelse på alle nivåer.

Mye av det som var hensikten ser vi i stor grad har gitt ønsket effekt. Når det nå har gått snart 10 år siden endringene ble gjennomført, vurderes det som hensiktsmessig å foreta en ny gjennomgang og vurdering. Vi tror det er potensiale og behov for å gjøre noen justeringer/tilpasninger.

Tiltak:

- Gjennomføre et prosjekt med hensikt å vurdere dagens organisering sett opp mot det oppdraget som ligger til seksjonen.
- Prosjektet har som oppdrag å:
  - gjennomføre et arbeid som tydeliggjør styrker og svakheter ved dagens organisering,
  - legge fram forslag til justeringer som vurderes hensiktsmessige,
  - foreta økonomiske analyser som beskriver kost/nytte-effekter av tiltakene som foreslås.

Tiltaket ses i sammenheng med den pågående organisasjons- og ledelsesgjennomgangen for hele Fredrikstad kommune, som startet opp våren 2022.

Prosjektet gjennomføres 1. halvår 2023. Eventuelle endringer i organisasjonsstrukturen implementeres fra 2. halvår 2023.

Konsekvenser: Arbeidet skal sikre en organisering som bidrar til bærekraftig drift og utvikling av seksjonens tjenesteleveranser. Videre skal arbeidet sikre effektive prioriterings- og beslutningsprosesser.

Eventuelle endringsforslag som framkommer gjennom arbeidet, må kunne begrunnes som bærekraftige på sikt.

Økonomiske konsekvenser

Det er stor usikkerhet knyttet til effekt av tiltak om omorganisering, når arbeidet så langt ikke er igangsatt og man ikke kjenner til hvilke endringstiltak som vil bli foreslått. Det må derfor settes måltall for hva som skal oppnås.

Forventede effekter vil være:

- Smidigere organisasjonsstruktur, som gir bedre flyt i tjenestene. Måltall: 15 millioner kroner.
- Sikre avdelings- og virksomhetsinndeling som tilrettelegger for lederspenn som bidrar til god ledelse og styring av enhetene. Måltall: 5 millioner kroner.

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	3 000	10 000	20 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader	900		

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Før oppstart og avklaring av endringstiltak er det stor usikkerhet knyttet til beregning av effekt. Effekt oppnås dersom man finner bærekraftige forbedringstiltak og får gjennomført disse.

For å lykkes med dette utviklingsarbeidet er det behov for bistand og tett samarbeid med andre seksjoner og enheter i kommunen. Kommunedirektørens stab har viktige funksjoner og kompetanse som er nødvendig for gjennomføring.

Tiltaket må også ses i sammenheng med den kommuneovergripende organisasjons- og ledelsesgjennomgangen, som startet opp våren 2022.

Endringer i innretning av helse- og omsorgstjenester

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Det er behov for en nærmere analyse av innretning og dimensjonering av de ulike helse- og omsorgstjenestene. Målet er at seksjonen utvikler tjenester til en kostnad på linje med sammenlignbare kommuner.

Tiltak: Gjennomføre en grundig gjennomgang og analyse av innretning og dimensjonering av våre ulike helse- og omsorgstjenester. Dette innebærer blant annet:

- Vurdere etablert praksis for tjenestetildelingen, etter ca. 10 år med et felles tjenestetildelingskontor. I dag tildeles alle helse- og velferdstjenestene (med unntak av NAV-tjenester) gjennom tjenestetildelingskontoret. Det er nå tid for å evaluere denne praksisen og vurdere om det er behov for justeringer.
- Vurdere hvordan virksomhet mat, vaskeri og praktisk bistand bør utvikles framover – én enhet evt. deles.
- Vurdere den samlede ressurstilgangen og innretningen på tjenesteutøvelsen i etat hjemmesykepleie og etat omsorgssentre. Den samlede dekningsgraden på hjemmetjenester og sykehjemsplasser for innbyggere 80 år og eldre er noe høyere i Fredrikstad enn i de andre bykommunene. Vurdere om mindre innsatsteam i seksjonen skal samordnes og/eller samlokaliseres for å gi bedre effekt. Eksempelvis hverdagsrehabiliteringen, trygt hjem-team, natt-team.
- Vurdere organiseringen av ordningene for brukerstyrt personlig assistanse (BPA) og personlig assistanse. Ledelse av ordningene er i dag fordelt på flere virksomheter/etater. Det bør vurderes om det vil være hensiktsmessig å samle ordningene under én ledelse.
- Definere og standardisere administrasjon av seksjonen, inkludert porteføljestyring for oversikt, oppfølging og prioriteringer, sentrale møtefora og nødvendig deltakelse med mer. Prosjektet *Jakten på tidstyvene* viste til et potensial for hvordan vi administrerer seksjonen og muligheter for mer effektive beslutningsprosesser, riktige prioriteringer og adekvat involvering for å oppnå resultater.

Konsekvenser: Konsekvensene er mer kostnadseffektive måter å innrette kommunens leveranse av tjenester på.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon		10 000	20 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

For å lykkes med dette arbeidet må seksjonen ha bistand og tett samarbeid med andre seksjoner, enheter og fagmiljøer i og utenfor kommunen.

Det er en viktig forutsetning at seksjonen tilføres prosessressurser der vi internt ikke har kompetansen for å lykkes. Videre er det i slike store endringsprosesser viktig å styrke ledere, samt bidra til at medarbeidere blir godt involvert.

Endring i drift av lokalt hjelpemiddellager

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Fredrikstad kommune kjøper tjenester til drift av hjelpemiddellager av FASVO AS. FASVO har, etter en anbudsutlysning, og som eneste leverandør, inngått en avtale med Fredrikstad kommune.

Avtalen omhandler drift av lokalt hjelpemiddellager, transport, service og reparasjon. Avtalen ble inngått i 2019, og har varighet på 2+1+1 år. Den årlige kostnaden er på kr 7.219.000,- (ekskl. mva. i 2020, konsumprisindeksjusteres årlig), pluss økte årlige utgifter til bompenger på ca. kr 120 000,-.

Fordeler med dagens ordning er at FASVO er en erfaren oppdragstaker. Samarbeid med oppdragsgiver (Fredrikstad kommune) og NAV HMS ØV fungerer i henhold til avtalen. FASVO har nødvendige og egnede fasiliteter og biler til dagens produksjon. FASVO planlegger investeringer i forbindelse med nytt og mer hensiktsmessig lager, med tanke på morgendagens behov.

Ulemper med dagens ordning er at langsiktige planer og investeringer er utfordrende å gjennomføre når deler av tjenesten er på tilbud. Det kan være hemmende for nødvendige langsiktige planer og utvikling av tjenestene, med tanke på morgendagens utfordringer. Kommunens mulighet til samordning, strategisk ledelse, faglig utvikling og riktig rekruttering med tanke på å møte dagens og morgendagens behov reduseres. Ansvarsfordeling og kompetansebygging er statisk, og bundet opp i avtalen. Dette kan være utfordrende dersom partene ikke er enige om eventuelle justeringer som må gjøres underveis i avtaleperioden.

Tiltak: Administrasjonen anbefaler kommunal drift, med forankring i virksomhet Mestring, habilitering og rehabilitering, som den mest hensiktsmessige modellen. Organiseringen vil skape «én dør inn», og sikre en synergi mellom ergo- og fysioterapeuters mestringskompetanse og hjelpemiddelteknikernes kunnskap. Dette vil kunne skape en helhetlig ressursutløsende mestringstjeneste, med kapasitet til å møte morgendagens utfordringer. Kommunal driftsmodell vil, etter vår vurdering, forenkle prosessene, bedre tilgjengeligheten og sikre fagpersoner med rett kompetanse i alle ledd, noe som vil gi nødvendig fleksibilitet og tjenesteutvikling.

Det kommunale hjelpemiddelområdet registrerer allerede økende mengde i form av mer komplekse saker og forskyving av oppgaver fra NAV til kommunen. Raskere utskrivningstakt og krav til økt tilgjengelighet av hjelpemidler er allerede i dag en utfordring. Disse utviklingstrekkene utfordrer kapasitet på utlån, tilgang av hjelpemidler og tilgjengelig nødvendig kompetanse og personell i hele formidlingskjeden

Det forventes at denne trenden vil forsterkes i tiden framover.

Konsekvenser: Ved å samordne hele den kommunale formidlingstjenesten vil fagprosesser og logistikk/lager/reparasjon skape «en dør inn». Gjennom tydelig fokus på ressursorientering og mestring vil en søknad om hjelpemidler kunne snus til en søknad om bistand til å mestre eget liv. Dette kan gjøres ved å benytte synergien mellom terapeutenes mestrings- og rehabiliteringskompetanse og hjelpemiddelteknikerens tekniske kunnskap. På den måten styrkes en helhetlig ressursutløsende mestringstjeneste med større kapasitet. Dette vil forenkle, bedre tilgjengelighet og sikre fagpersoner med rett kompetanse i alle ledd.

Det er ønskelig å etablere det kommunale hjelpemiddellageret sammen med velferdsteknologi (E-helse) driftsavdeling, for å få synergien mellom tekniske hjelpemidler

med velferdsteknologiens muligheter for en optimalisering av trygghet i hjemmet for den enkelte innbygger.

Økonomiske konsekvenser

Ved etablering av et kommunalt driftet hjelpemiddellager må kommunen leie lager, bli belastet med driftskostnader, lease/anskaffe biler og ansette medarbeidere. En kostnadsberegning vi har utført anslår at en kommunal rigg på samme kostnadsnivå som i den inngåtte avtalen med FASVO, vil kunne gi en økning i kapasitet med flere hjelpemiddelteknikere/sjåførere og flere biler enn det FASVO leverer per i dag.

Kalkylen er sensitiv til nøkkelparametere som leiekostnader og AV-kostnader, i tillegg til usikkerhet rundt omfanget av en eventuell ny avtale med en tredjepart. Vi setter derfor ikke noen økonomisk effekt av dette tiltaket isolert sett, da det inngår som en forutsetning for effekter i øvrige tiltak.

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Kommunen må leie egnet lager og nødvendig utstyr og tilegne seg medarbeidere med ansvar for lager, transport, montering, tilpasning, service og reparasjon. I tillegg må kommunen lease/kjøre egnede biler.

Kommunen må få tid nok til å opparbeide egen kompetanse om drift. Overføring av oppdraget, nødvendig kunnskap og systemer i kommunen vil ta tid og koste penger.

Seksjon for utdanning og oppvekst

Redusere styrking av skoler i levekårsutsatte områder

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Styrkingsressursen brukes i dag til å kunne gi tilbud til elever som, på grunn av sin kulturelle og sosioøkonomiske bakgrunn, ikke kan nyttiggjøre seg fullt ut undervisningen som gis. Dette kan være frokost, utvidet leksehjelp, utvidet språkopplæring m.m. Styrkingen kan også bidra til økt voksentetthet der det er formålstjenlig.

Tiltak: Tiltaket er å kutte hele styrkingen på 7 millioner kroner. Det er også mulig å nedskalere. Innsparingen vil da ligge på mellom 0-7 millioner kroner per år.

Konsekvenser: Elevene vil miste muligheten de har til å motta ekstra hjelp for å møte de utfordringene de har på grunn av sin bakgrunn. Alle elever har rett til individuell opplæring, men med begrensede ressurser blir også tilbudet mindre.

Ved å fjerne styrkingen gis skolene mindre mulighet til å styrke elevene som trenger det mest. Et mål i Kommuneplanens samfunnsdel er å motivere ungdom til å fullføre videregående skole og ta høyere utdanning. Mangel på styrking til skoler i levekårsutsatte områder kan få konsekvenser for denne måloppnåelsen.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	2 917	7 000	7 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Tiltaket forutsetter god involvering og medvirkning med ansatte, da full effekt av tiltaket forutsetter at faste ansatte omdisponeres til ledige stillinger andre steder i organisasjonen.

Det er en mulighet for at ressurser til sosiallærer må økes på skolene som mister styrkingen, for å opprettholde et forsvarlig tilbud.

Det er en risiko for at det forebyggende arbeidet som drives gjennom denne styrkingen blir sterkt redusert for de barna som i dag omfattes av tilbudet.

Øke foreldrebetaling i SFO

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Ordinære priser per måned i SFO skoleåret 21/22: hel plass kr 2.898,-, ettermiddagsplass kr 2.318,-, halv plass kr 1.739,-, morgenplass kr 1.159,-.

I tillegg har vi inntektsmoderasjon/reduisert egenbetaling, i tråd med nasjonal ordning, samt søskenmoderasjon.

Tiltak: Pris per måned økes med 200 kroner for hel plass, før lønns- og prisvekst. Prisene for de øvrige plasstilbudene justeres etter SFO-vedtektene.

Konsekvenser: Positive konsekvenser for kommunen vil være at økt pris vil generere høyere inntekter per barn. Det vil også være en besparelse i at inntektsgrensen for redusert foreldrebetaling endres, slik at færre familier oppfyller kriteriene for redusert foreldrebetaling.

Negative konsekvenser av tiltaket er at SFO-tilbudet blir dyrere for brukerne, og det er en risiko for at flere velger bort SFO av økonomiske årsaker. Dette kan igjen bidra til å øke forskjellene i samfunnet, samt at gevinsten ikke blir så stor som estimert, dersom antall barn reduseres.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon			
Inntektsøkning	2 500	2 500	2 500
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Tiltaket strider imot statlige signaler om å gradvis gjøre SFO rimeligere/gratis, og mot arbeid med utjevning av forskjeller i samfunnet, inkludering og integrering.

Forutsetningene i estimatene endres, nå som det skal innføres gratis halvdagsplass for 1. trinn f.o.m. august 2022. I 1. tertialrapport legges det fram forslag til hvordan dette skal gjennomføres i praksis. Gratis halvdagsplass for 1. trinn innebærer også en endring i prismodellen og SFO-vedtektene.

Kommunen har mottatt 9,3 millioner kroner i statlige midler for å innføre gratis halvdagsplass for 1. trinn på SFO. Midlene skal dekke inntektstapet, samt behov for økte ressurser, da det er forventet en høyere dekningsgrad av 1. trinnselever. Det er foreløpig usikkert hvorvidt de statlige midlene vil fullfinansiere gratis halvdagsplass for 1. trinn.

Avslutte søskenmoderasjon i SFO

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Søskenmoderasjon er et av Fredrikstad kommunes tiltak for at så mange som mulig skal ha mulighet til å gå på SFO, uansett bakgrunn og inntekt. Det gis i dag 30 prosent søskenmoderasjon for barn nummer to i SFO, og 50 prosent moderasjon for barn nummer tre og over.

Fra 1. januar 2022 har husholdninger med en samlet inntekt på mindre enn 531.300 kroner mulighet til å søke om redusert foreldrebetaling på grunn av lav inntekt.

Tiltak: Avslutte tiltaket om søskenmoderasjon i SFO i sin helhet.

Alternativt kan moderasjonstilbudet reduseres, eksempelvis ved å redusere moderasjonsprosentene, eller kun gi moderasjon fra tre barn og oppover.

Konsekvenser: Mindre inntektstap for kommunen som følge av at ordningen avsluttes.

Negative konsekvenser kan være at familier med flere barn kan prioritere bort SFO fordi utgiftene blir for høye. SFO er en viktig arena for sosial utvikling, som mange av barna drar fordeler av. I tillegg er SFO en viktig arena for å lære språk.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	1 300	1 300	1 300
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Det er en risiko for at færre barn går til SFO, samt at man mister et tiltak for utjevning av sosiale ulikheter i Fredrikstad kommune.

Avslutte avtale med Inspiria science center

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Som medeiere i Inspiria science center får elevene på 2., 4., 6. og 9. trinn i Fredrikstadskolen årlig tilbud om undervisningsopplegg på senteret. Transport tur/retur er inkludert. Undervisningsopplegget er komplett, med forarbeid, gjennomføring og etterarbeid.

Tiltak: Kutte Inspiria science center tilbudet helt.

Konsekvenser: Elevene i Fredrikstadskolen vil miste muligheten til å dra til Inspiria. Det faglige innholdet som disse dagene skal bidra til må følges opp av skolen.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	800	1 600	1 600
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Tiltaket forutsetter en god prosess med Fredrikstadskolen og dens ansatte, da innholdet må følges opp av skolen.

Fredrikstad kommune har en eierandel på 1,68 prosent i selskapet, og har støttet opp om senterets etablering og drift. En avvikling av undervisningsavtalen kan utfordre dette.

Avslutte prosjekt Svøm Fredrikstad

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Skoleåret 21/22 er det 4. året Kongstensvømmerne gir 4. trinnselever ekstra svømmeundervisning. Tilbudet er styrt av skoleetaten, som gjør utvelgelse av hvilke skoler som skal delta. Det stilles store krav til kompetanse for svømmelærere, og den kompetansen innehar instruktørene hos Kongstensvømmerne.

Tiltak: Avslutte tilbudet helt, eller alternativt nedskalere.

Konsekvenser: Prosjektet kom i stand etter nye krav til svømmeopplæring i skolen. Dersom prosjektet avvikles, vil det redusere mulighetene til å forbedre svømmeferdighetene til kommunens 4. trinnselever. Skolene må ta ansvaret for opplæringen selv, og det stiller krav til tilgjengelighet i kommunens svømmebasseng.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	500	1 000	1 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Det er en risiko for at kvaliteten på svømmeopplæringen blir redusert, og at færre barn lærer å svømme, dersom samarbeidet med Kongstensvømmerne avsluttes. Tiltaket forutsetter at skolene tar ansvar for opplæringen.

Redusere styrking av barnehager i levekårsutsatte områder

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Barnehager i levekårsutsatte områder tildeles ekstra ressurser for å styrke det forebyggende arbeidet, og gi tidlig innsats til barn som trenger det. Tiltaket er ikke en del av lovpålagte tilbud. Styrkingen gir muligheter for bedre oppfølging av barn med utfordringer (ikke knyttet til spesialpedagogiske vedtak) og overgang til skole.

Tiltak: Kutte midlene, slik at styrkinger gitt gjennom denne ordningen bortfaller.

Konsekvenser:

Svekker arbeidet med tidlig innsats overfor barn og unge, og begrenser muligheten til å jobbe for sosial utjevning, jf. mål 1 i vedtatt oppvekstplan *“Barn og unge har en oppvekst som fremmer helse og reduserer sosial ulikhet”*.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	1 950	1 950	1 950
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Gjennomføring av tiltaket forutsetter politisk vedtak.

Det er en risiko for at det forebyggende arbeidet som drives gjennom denne styrkingen blir sterkt redusert for de barna som i dag omfattes av tilbudet.

Slå sammen virksomheter innenfor barnehage

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Per i dag driftes de fleste kommunale barnehager i et bygg med egen virksomhetsleder. Tre barnehager/virksomheter har to lokasjoner organisert under felles virksomhetsleder.

Tiltak: Vurdere organisasjonsendringer der mindre barnehager legges inn under felles virksomhet sammen med en nærliggende barnehage med felles virksomhetsleder.

Konsekvenser: Kan medføre svekket kontakt mellom personale/foreldre/barn og virksomhetsleder.

Vurdere om virksomhetsleder i barnehage som legges under annen virksomhet må erstattes av stedlig "teamleder". Større enheter kan medføre behov for styrerassistert eller økte merkantile ressurser.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	200	400	1 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Forutsetter kompetanse og kapasitet til planlegging og medvirkning med ansatte og nødvendig prosjektering av bygg.

I Hurdalsplattformen heter det at regjeringen skal «stille krav til vikarbruk, krav til stedlig leder og gjennomgå oppgaver som tar ansatte bort fra barna». Kunnskapsministeren har i februar 2022 gitt Utdanningsdirektoratet i oppgave å utrede og sende på høring et forslag til ny forskriftsbestemmelse om krav til stedlig leder. Det blir viktig å lage løsninger for felles virksomhetsledelse som følger opp dette kravet.

Avvikle Åpen barnehage Treffpunktet (sentrum)

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Det er per i dag én kommunal og to private åpne barnehager i kommunen. Tilskudd til private åpne barnehager er basert på kostnaden for kommunens egen åpne barnehage. Dersom kommunen ikke har egne åpne barnehager beregnes tilskudd basert på nasjonal sats.

Etter avvikling av åpen barnehage Øst, er Treffpunktet eneste grunnlag for tilskuddsberegning i årene framover. Åpen barnehage Treffpunktet er dyr i drift, blant annet grunnet dyrt, innleid lokale. Dette medfører at tilskuddet til de private åpne barnehagene blir høyere enn det ville vært ved bruk av nasjonal sats, og prognosene tilsier at kostnadene til private åpne barnehager vil øke fram mot 2025, som følge av dette.

Tiltak: Avvikling av tilbudet med kommunal åpen barnehage på «Treffpunktet».

Konsekvenser: Mangel på tilbudet kan svekke arbeidet med tidlig innsats og muligheten for å jobbe mot sosial ulikhet.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	1 000	1 000	1 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Innsparinger oppgitt er sammenlignet med budsjett for 2022. Innsparing i forhold til prognose er høyere, da det forventes en utgiftsvekst framover, med helårseffekt i 2024.

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Kommunen har leieavtale der Treffpunktet er lokalisert fram til 2024. Full effekt av tiltaket forutsetter dermed alternativt bruk av disse lokalene fram til 2024.

Tiltaket risikerer å motvirke arbeidet for sosial utjevning.

Legge ned språkgruppa for barnehagebarn

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Språkgruppa ved Speiderfjellet barnehage tilbyr et tilrettelagt barnehagetilbud til barn fra minoritetsspråklige familier. Per mars 2022 er det ikke aktiv drift i språkgruppa. Tilbudet i språkgruppa er ikke en del av ordinært barnehagetilbud, og barna har således ikke en ordinær søkbar barnehageplass.

Tiltak: Avvikle tilbudet i sin helhet.

Konsekvenser: Mangel på tilbudet kan svekke arbeidet med tidlig innsats overfor barn og unge, men det understrekes at tilbudet ikke i dag er i aktiv drift. Vi mister en rekrutteringsarena inn mot ordinært barnehagetilbud, som er et viktig integreringstiltak.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	1 000	1 000	1 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Svekket arbeid med tidlig innsats kan medføre økte kostnader for kommunen på lengre sikt. Språk er viktig for barns muligheter for læring og inkludering gjennom skoleløpet.

Etablere og drive barneboliger internt framfor eksternt

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Høsten 2021 ble det opprettet en barnebolig. Her bor det i 2022 tre brukere, to fra egen kommune og en ekstern bruker.

Ved å selv etablere flere barneboliger vil dette redusere kommunens kostnad for plassering av barn i institusjon/ redusere private kjøp. Etter oppvekstreformen har kommunens egenandel økt fra ca 70.000 kroner per måned til 178.000 kroner per måned for tiltak gjennom BUF-etat.

Den boligen vi selv har etablert gir en lavere kostnad enn å bruke BUF-etat/eksterne kjøp.

Disse barna har sammensatte behov, hvor mange har tjenester under ulike lovverk (helselovgivningen/barnevernloven/opplæringsloven).

Tiltak: Gjennom å drive egen bolig vil man kunne ta ned kostnader knyttet til omsorgen som barneverntjenesten har for disse barna. Årlig innsparing er anslått til cirka 1 million per barn.

Konsekvenser: Konsekvenser av å ikke klare gjennomføre tiltaket er dyre kjøp av eksterne tjenester fra staten.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	3 000	4 000	5 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader	Kjøp av bolig		

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Tiltaket er iverksatt. Hva årlig innsparing blir er i stor grad avhengig av hvor mange barn vi vil gi denne type tjeneste til.

Ytterligere effekter av allerede vedtatte tiltak i Etat tjenester til barn og familier

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: De vedtatte tiltakene om effektivisering i etat tjenester til barn og familier, inkludert omstilling av PPT og pedagogisk fagteam, har et sannsynlig større gevinstrealiseringspotensial enn det som ble vurdert i budsjettprosessen i 2021.

Begge de vedtatte tiltakene er nå igangsatt som henholdsvis utviklingsprosess i etat tjenester for barn og familier og prosjekt omstilling av PPT/pedagogisk fagteam. Gjennom den innledende fasen i begge prosjekter har det blitt avdekket et potensielt større innsparingspotensial enn antatt.

Tiltak: Analyser og innsiktsarbeid i prosjektene vil vise hvilke konkrete tiltak som vil være nødvendig og riktig å implementere for å få ut de potensielle gevinstene.

Økonomiske konsekvenser

Investeringsbehovet er uklart på nåværende tidspunkt.

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon			2 250
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Risikoen knyttet til gevinstrealiseringen i prosjektene er knyttet til antallet barn og familier i kommunens befolkning som framtidig vil kunne trenge tjenester fra alle de tre tjenesteområdene som er berørt av de to store prosjektene; barneverntjenesten, pedagogisk-psykologisk tjeneste og pedagogisk fagteam.

Det er uansett gevinstpotensial i å arbeide systematisk med kultur, struktur og forbedring av interne prosesser i tjenesteområdene som er integrert i prosjektene.

Interkommunalt samarbeid om barnevernsvakt

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Kommunen drifter barnevernsvakt for Fredrikstad og Hvaler kommune. Gjennomsnittlig driftskostnad per år på 2,5-3 millioner kroner, hovedsakelig i form av utgifter til overtidslønn.

Tiltak: Opprette et interkommunalt samarbeid om barnevernsvakt, og gjennom dette redusere lønnskostnader til teamet.

Konsekvenser: Dersom flere kommuner går sammen om barnevernsvakt vil det gi bedre spisskompetanse innen akutt barnevernsarbeid. Dette vil faglig sett gi en kvalitetsheving.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon			1 500
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Tiltaket forutsetter å finne nærliggende kommuner å samarbeide med, som har samme driftsmodell som oss, og som ønsker å inngå i et slikt samarbeid.

Tiltaket har vært foreslått flere ganger, men det har vært vanskelig å finne aktører som vil være med i et slikt samarbeid.

Investeringsbehovet er uklart på nåværende tidspunkt.

Omorganisere oppgaver knyttet til veiledning av fosterhjem

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Det kjøpes i dag veiledningstjenester til fosterhjem eksternt. Det ble i 2021 kjøpt veiledningstjenester for 580.000 kroner, og det er et økende behov for denne type veiledning.

Tiltak: Organisere oppgaver i tråd med reform og økt kommunalt ansvar, og gjennom dette kunne yte tjenesten selv innenfor de ressurser vi har. Økt kompetanse og mer effektiv ressursbruk.

Konsekvenser: Konsekvenser av å ikke klare å gjennomføre dette tiltaket er at tjenesten også videre må kjøpes av eksterne oppdragstakere, til en dyrere pris enn kostnad ved egenproduksjon. Ved kjøp av tjenesten eksternt opparbeider ikke virksomheten nødvendig kompetanse innen veiledning og oppfølging av fosterhjem. Oppgavene innen dette området vil øke de kommende årene, med økt kommunalt ansvar for ordinære fosterhjem.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	1 000	1 500	1 500
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Sørge for å ha rett kompetanse internt, som kan drive med oppfølging og veiledning av fosterhjem.

Forbedring og effektivisering av stabsorganisasjonen

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Staben i UO skal omorganiseres. Som en del av omstillingsprosessen skal tilgjengelig kompetanse kartlegges og vurderes opp mot behovene for kompetanse i framtiden. Kompetansebehovet må ses opp mot oppgaver som sentrale staber er ment å støtte og hjelpe seksjonen med.

Tiltak: Etter omstillingsprosessen, og etter å ha jobbet systematisk og målrettet med digitaliseringsprosesser de neste årene, vil vi kunne gjennomføre dagens oppgaver med færre årsverk.

Konsekvenser: Mulig økt belastning på gjenværende ansatte, dersom ikke arbeidet med digitaliseringsløsninger som kan effektivisere våre interne arbeidsprosesser igangsettes.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	1 000	1 800	1 800
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Behovet for strategisk viktig kompetanse må ivaretas i Stab UO samtidig som den totale kompetansen i Stab UO må ses i sammenheng med kompetanse og støtte i kommunedirektørens sentrale staber.

Digitalisering av arbeidsprosesser vil være en viktig og nødvendig forutsetning for å kunne nedskalere antall årsverk i stab.

I digitaliseringsarbeidet spiller støtten og ledelsen fra virksomhet digitaliseringen en betydelig rolle.

Effektivisering av merkantile tjenester i stabsorganisasjonen

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Seksjonen har per i dag 54,21 årsverk til merkantile støttetjenester totalt sett. Fordelingen av disse årsverkene er ujevnt fordelt mellom virksomhetene/enhetene.

De kommunale barnehagene har omtrent 15 prosent stilling tilgjengelig ressurs hver seg. Ressursene er fysisk plassert sammen med Stab UO i Bryggeriveien, og er kun ute i barnehagene ved behov.

Helsevern for barn og unge (HVBU) har 745 prosent stilling til disposisjon i sin virksomhet, mens barneverntjenesten (BVT) har 670 prosent stilling hos seg.

Grunnskolene i kommunen har hver sin merkantile ressurs på virksomheten, i ulike stillingsstørrelser. Ressursen tildeles hver enkelt skole gjennom budsjettprosessen og etatens egen budsjettmodell for tildeling av ressurser. Virksomhetens størrelse er avgjørende for hvor stor ressurs den enkelte skole får.

Tiltak:

- Kartlegging av hva merkantile konsulenter har av arbeidsoppgaver per i dag
- Utarbeide tydelig rollebeskrivelse av hva merkantil støtte innebærer og rydde i oppgaver ut fra rollebeskrivelsen
- Vurdere antall merkantile årsverk per virksomhet opp mot forhåndsdefinerte kriterier for tildeling av ressurser til virksomhetene
- Vurdere kapasiteten og mulighetene til å frigjøre ressurser slik at en merkantil konsulent kan ha ansvar for å støtte og følge opp flere virksomheter
- Jobbe systematisk og helhetlig med digitalisering av arbeidsprosesser knyttet til merkantile støtteressurser

Konsekvenser:

- Jevn fordeling av de merkantile ressursene i seksjonen
- Tydeliggjøring av stillingsbeskrivelsen for merkantil funksjon slik at den utøves mest mulig ensartet på tvers
- Effektivisering og profesjonalisering av rollen som merkantil konsulent i seksjonen.
- Flere virksomheter vil miste sin tilgang på stedlig merkantil støtte
- Lettere å etablere et faglig fellesskap mellom de merkantile ressursene
- Enklere kommunikasjonslinjer og etablering av felles læringsarenaer mellom sentrale staver og merkantil støtte i virksomhetene

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	1 300	1 300	1 300
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Tiltaket krever god involvering av berørte ansatte og ledere. Videre vil bedre utnyttelse av digitale løsninger og standardiserte prosesser være avgjørende for å ta ut nevnte effekter.

Seksjon for teknisk drift

Endringer i avgiftsfritak og differensieringer for parkering (1 av 2)

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: I dag er det generelt avgiftsfritak i fjellanleggene og Cityterminalen fra kl. 14 til midnatt og til kl. 21 i Cityterminalen på hverdager, kl. 09-24 i fjellanleggene lørdag/søndag og kl. 09-21 lørdag i Cityterminalen.

Tiltak: Redusere avgiftsfritaket i fjellanleggene til å gjelde hverdager fra kl. 16-21, samt avvikle modellen i Cityterminalen/avvikle avgiftsfritaksmodellen helt.

Konsekvenser: Tiltaket vil gi betydelige merinntekter, samt virke regulerende i forhold til bruk.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon			
Inntektsøkning	6 000	6 000	6 000
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Risiko for færre besøkende i sentrumskjernen.

Endringer i avgiftsfritak og differensieringer for parkering (2 av 2)

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Elektriske kjøretøy parkerer avgiftsfritt i fjellanleggene i tidsrommet kl. 06-24. Det er en vesentlig overvekt av el-biler i fjellanleggene i tidsrommet mellom kl. 0730-1600 på hverdager, med en omtrentlig fordeling på 80 prosent el-biler. I budsjett og økonomiplan 2022–2025 vedtok bystyret innføring av p-avgift for elbil i lukkede parkeringsanlegg i tidsrommet kl. 00-06 alle dager.

Nasjonalt og lokalt er det en bred satsing på overgang fra fossildrevne til fossilfrie biler. Et incitament for å øke andelen fossilfrie kjøretøy er gratis parkering på visse tider av døgnet og på visse lokasjoner. Gratis parkering øker andelen el-biler i sentrum, men gir også mindre parkeringsinntekter.

Tiltak: Innføre 50 prosent parkeringsavgift for elektriske kjøretøyer i fjellanleggene i tidsrommet kl. 06-24. Parkeringsavgiften foreslås satt til 50 prosent av ordinær parkeringsavgift, som er i tråd med handlingsrommet i gjeldende vegtrafikklov.

Konsekvenser: Bidrar til økte parkeringsinntekter, regulerende tiltak for fyllingsgrad i anleggene, og begrenser bruk av egen bil ved jobbreiser.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2022	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon				
Inntektsøkning		2 600	2 600	2 600
Investeringskostnader				

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Risiko for færre besøkende i sentrumskjernen.

Innføre brukerbetaling for byfergene

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Fergetilbudet er i dag gratis for reisende med fergene.

Byfergene er blitt et varemerke for Fredrikstad og et viktig transporttilbud både for kommunens innbyggere og for besøkende. Antall passasjerer var i 2019 i underkant av 1,4 millioner. Koronapandemien førte til en reduksjon i antall fergepassasjerer, men det forventes at antallet vil ta seg opp igjen.

Siden 2013, da fergene ble gratis, er fergetilbudet utvidet og omleggingen til elektriske ferger har startet. Det gode fergetilbudet har ført til at antall passasjerer økte fra 350 000 i 2012 til nesten 1,5 millioner i 2019. Satsingen på økt, gratis fergetilbud har fortrenget et stort antall bilreiser, og den årlige effekten av tiltaket er beregnet å være omtrent 1 450 tonn CO₂e årlig

Kommunen mottar driftstilskudd for byfergene for 2022 på 8 millioner kroner.

Tiltak: Ved å innføre egenbetaling for reisende med fergene kan det forventes en inntekt på opp imot 6,1 millioner kroner fra 2024, dersom en enkeltreise koster kr 10,-. Forutsetningen for den økonomiske gevinsten er at minimum 675 000 reisende per år løser billett for å benytte fergene. I 2019 reiste 1,44 millioner reisende med fergene. Noe lavere tall i 2020 og 2021. Prognosen for 2022 er drøye 1,5 millioner reisende.

Konsekvenser: Tiltaket kan gi en nedgang i antall brukere av fergene. Resultatet av brukerundersøkelser gjennomført blant de reisende med fergene kan indikere en nedgang i antall brukere med 50 prosent. Tiltaket kan påvirke folkehelse, avvikle et gratis lavterskeltilbud, bryte opp den «sammensatte reisen», øke personbiltrafikken i forbindelse med arbeidsreiser og påvirke miljøet negativt.

Økonomiske konsekvenser

Investeringsbehov for betalingssystem/billetteringsystem er beregnet til 3 millioner kroner.

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon			
Inntektsøkning		6 100	6 100
Investeringskostnader	3 000	1 600	1 600

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Ved å innføre brukerbetaling er det en risiko for at antall reisende reduseres.

Digitalisere arbeidslister og arbeidsoversikter

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Manglende dokumentasjon på utført renhold, samt krav om effektivisering og levering av behovsrettet renhold. Sensor teknikk/sensorer er ikke implementert på virksomhetene.

Tiltak: Kalkulering av bygg, behovsrettet renhold og effektivisering av renholdet. Implementering av renholdsystem og sensorteknikk.

Konsekvenser: Kan bli redusert sykefravær og færre belastninger på renholderne.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	1 500	3 500	5 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader	1 500	1 000	1 000

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Dersom det ikke blir lagt til økte rammer for innkjøp vil tiltaket bli utfordrende å utføre.

Tiltaket vil være en kontinuerlig prosess. Med dette menes at virksomheten kontinuerlig/alltid må jobbe mot en kostnadseffektiv virksomhet som kan konkurrere med andre renholdsinstanser. Det vil alltid være et behov for å følge med på nye metoder og utstyr som vil være faktorer for framtidens renhold, og en kostnadseffektiv og konkurransedyktig virksomhet.

Virksomheten vil alltid etter (naturlig) avgang av renholdspersonell definere behovet for tilsetning i forhold til behov i virksomheten og kalkulering av byggene. Kalkulering av bygg vil om mulig gjennomføres kontinuerlig i forhold til det utstyr og nye metoder som finnes på markedet og som kan gjøre arbeidet lettere for renholderne.

Investeringer utover 2022 omhandler innkjøp av utstyr, renholdsmaskiner og renholdsroboter.

Gjennomgang og effektivisering av arealutnyttelse

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Fredrikstad kommune har 171 aktive og egneide formålsbygg, fordelt på et areal på omtrent 430 000 m² (skolebygg 176 000 m², helsebygg 81 000 m², idrettsbygg 45 000 m², administrasjonsbygg 32 000 m², kulturbygg 31 000 m², barnehager 11 000 m², diverse andre bygg 54 000 m²).

I tillegg til egneide bygg leier kommunen inn 37 arealer per april 2022, tilsvarende 53 000 m². Kontraktene varighet, innhold og hva som er inkludert varierer i stor grad. De største innleieforholdene i areal utgjøres av Østfoldhallen, Helsehuset, Bryggeriveien 2-4 og Wilbergjordet 1.

Det er ukjent hvor mange ansatte i de ulike seksjonene som har behov for kontorarbeidsplass, og dermed heller ikke kjent hva som er det egentlige arealbehovet.

Det er trolig mulig å frigjøre arealer enkelte steder ved å endre hvem som disponerer hva. Ved å utnytte egne arealer bedre kan vi redusere kostnadene til innleide arealer.

Endringsprosesser på alle nivåer i kommunen medfører økende behov for nye/andre/mindre/større lokaler og arealer.

Tiltak:

- Utarbeide veileder for framtidens kontorarbeidsplasser, med tematisering innenfor overordnede prinsipper for cellekontor og aktivitetsbaserte kontorer, som ytterpunkter for organisering, arealnormer og tolking av disse, teori- og forskningsgrunnlag, hva innebærer god tilrettelegging for gode arbeidsforhold, og hvordan sørge for god brukermidvirkning. Et bærende prinsipp kan være å innføre samme statlige arealnormer, som legges til grunn for etableringen av det nye regjeringskvartalet. Normen anbefaler et areal på 23 m² BTA per ansatt, og hvor arbeidsrelatert areal på maks 13 m² er inkludert. Dette vil muliggjøre effektivisering og standardisering på tvers i kommunen, og vil være utgangspunkt for videre arbeid. Aktivitetsbaserte konsepter, eller «ABW» (activity based workplace), er et av flere konsepter for hvordan kontorarbeidsplasser kan organiseres. I tillegg foreslås prinsipper som legger til rette for god arealutnyttelse; eks. sambruk av bygg og arealer på tvers av brukergrupper, og å rehabilitere/bygge med framtidig fleksibilitet.
- Utredning av behov og muligheter for å kunne spesifisere gode og presise tiltak, og hvilken økonomisk effekt disse vil ha, gjøres av arealbehov, behov for fleksibilitet og hvilke arealer som kan frigjøres ved å flytte enheter til andre steder.
- Kartlegge og beskrive faktiske arealer, faktisk arealbruk og ledig kapasitet, dagens behov og estimert framtidig behov for antall kontorarbeidsplasser. Innhente kunnskap om relevante løsninger for kontorarbeidsplasser (eks. ABW), og sørge for god brukermidvirkning og -involvering ved endringsprosesser.
- Avslutte leieforhold for innleide bygg. Når det er gjort et grundig arbeid med kartlegging og beregninger rundt eksisterende og framtidige behov, avsluttes leieforhold på enkelte innleide bygg. Mulig økonomisk gevinst synliggjøres i følgende eksempler. Merk at eksemplene er basert på kjent informasjon per mars 2022, og vil ikke nødvendigvis være fullgode løsninger basert på ny informasjon. Avslutning av

leieforhold innebærer at enhetene må tilbys andre arealer, til ukjent kostnad. Mulig gevinst er dermed usikker.

- Alternativt/ytterligere tiltak: Samlokalisere flere enheter i de allerede innleide byggene/arealene. Avtaleperioden for de innleide byggene varierer. Der muligheten til å si opp leieforholdet ligger langt fram i tid, vil det være hensiktsmessig å se på muligheten til å optimalisere utnyttelsen av det innleide arealet, heller enn å flytte aktivitetene ut derfra.

Eksempel 1: Bryggeriveien 2-4, hvor vi har en leieavtale som gjelder til 2034. Vi leier et større areal i «sidebygget», som ikke benyttes fullt ut. Stab UO har akkurat flyttet inn i 4. etasje, og har med det frigjort areal på rådhuset som har skapt rom for andre medarbeidere.

- Alternativt/ytterligere tiltak: Kjøpe enkelte innleide bygg. Det kan være aktuelt å innlede forhandlinger for om mulig å kjøpe ut arealer vi leier i dag. I slike tilfeller må det benyttes investeringsmidler for selve kjøpet. Det må i hvert enkelt tilfelle gjøres en kost-nytte-vurdering av leiekostnader, sett opp mot kostnader til renter/avdrag og drift. Eksempel 2: Bryggeriveien 2-4. Kommunen har opsjon på kjøp innen 3.5.2023. Bygget kan påbygges med 2.200 m² (godkjent rammetillatelse fra regulering).

Konsekvenser: Risiko for negative reaksjoner på ansattnivå (endringer i arbeidshverdag, oppmøtested, kontorarbeidsplassløsninger etc.), risiko for mistriksel knyttet til mellomløsninger, med usikkerhet, fysisk støy etc. Kan medføre lavere effektivitet og/eller sykefravær.

Skaper en helhetlig tilnærming på tvers av kommunens seksjoner og enheter. Kommunens ansatte og andre interessenter behandles etter samme, kjente prinsipper (= god forvaltningsskikk).

Mer fleksible løsninger: Tilpasningsevnen er større når vi har arealer og lokaler som passer for flere brukere og aktiviteter. Harmonisering av kontorarbeidsplassene på tvers i kommunen gir større fleksibilitet, som bedre møter endringer i oppgaver, ansvarsfordeling og antall ansatte.

Økonomiske konsekvenser

Det er prematurt å si eksakt hvilke effekter som vil kunne realiseres innenfor perioden, men det anslås til å være rundt 5 millioner kroner. Tallet vil være gjenstand for revisjon de nærmeste årene.

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon			5 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Arbeidet med arealoptimalisering kan generere støy og uro ulike steder i organisasjonen. God medvirkning og involvering fra ansatte, tillitsvalgte og vernetjenesten blir vesentlig.

Det vil ta tid å realisere gevinstene av arbeidet med arealoptimalisering, da vi også må ta hensyn til varighet på leiekontrakter, endringsprosesser i kommunale enheter etc.

Optimalisere kommunens boligforvaltning

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Boligbygg har en tomgangsleie på rundt 5,5–5,8 prosent. Målet er å redusere denne til rundt 5 prosent. For å oppnå dette må det gjøres noen tiltak i forhold til dagens situasjon.

Tiltak: Eiendomsdrift bemanner opp og etablerer et driftsteam. Dette gjør at Boligbygg kan redusere sine kjøp av eksterne tjenester. I tillegg kan det medføre at Eiendomsdrift kan komme raskere ut og gjennomføre oppussing av boligene, som igjen vil kunne redusere tomgangsleien. I tillegg optimaliseres boligporteføljen til enhver tid, slik at kommunen har riktige boliger i porteføljen.

Det etableres en prosedyre og standardisering for oppussing, kombinert med en endring av strategi for verdibevarende vedlikehold, til også å omfatte boligene. Det beskrives hvilket akseptnivå for tilstandsgrad som defineres som «godt nok».

Politisk sak utarbeides om økonomi i boligforvaltning, akseptnivå, vedlikeholdsnivå, og resultatkrav.

Konsekvenser:

Positive konsekvenser:

- Reduksjon av tomgangsleie
- Redusere kjøp av eksterne tjenester
- Indirekte følger: Helse og velferd realiserer gevinstene knyttet til private kjøp

Negative konsekvenser

- Vil kunne medføre reduserte midler til planlagt vedlikehold. Det vil medføre en treigere oppgradering av boligmassen.
- Brukerne vil kunne oppleve at kvaliteten reduseres.
- Kan resultere i at Boligbygg må redusere husleiene på de stedene som ikke pusses opp.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon			2 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Dersom man skal få til reelle besparelser forutsetter det at eiendomsdrift kan ha ressurser som raskt kan dra ut og starte oppussing. Hvis ikke, vil det kun medføre at man får reduserte midler til planlagt vedlikehold og tregere oppgradering av boligmassen.

Forsterke/innføre energioptimalisering i seksjonen (1 av 2)

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Fredrikstad kommune har i dag et vei- og gatelysnett med ca. 12 000 gatelysarmaturer. Per i dag er 5300 gamle armaturer skiftet til led-armaturer. Disse er overvåket av et administrasjons og styringssystem, som også gjør det mulig å dimme armaturene etter trafikale forhold og behov.

Fredrikstad kommune er som alle andre kommuner av Olje- og energidepartementet pålagt å sørge for at alle veilysanlegg skal energimåles. Ifølge Norgesnett har vi i dag et umålt gatelysanlegg på 2 162 500 i dette forsyningsområdet. I tillegg har vi et umålt gatelysanlegg på 281 600 kwh i Elvia sitt område (Onsøy). Disse armaturene faktureres her etter en modell med en stipulert effekt på 4000 brenntimer per år.

Tiltak: Målsettingen er å få de umålte gatelysanleggene bygget om og energimålt slik at de tilfredsstiller de pålagte krav. Ved ombygging av gatelysanleggene til målte anlegg foretas det også en utskifting til led-armaturer. Målsettingen om utskifting av 2000 armaturer til led-armaturer gjennomføres.

Konsekvenser: Ved utskifting til led-armaturer får vi ved siden av energibesparelsen, tryggere og triveligere nærmiljøer for de som ferdes i det offentlige rom. Ved korrekt styring av armaturenes effektnivå vil det bli mindre sjenerende lys når behovet for lys ikke er til stede. Dette ved dimming av armaturene gjennom administrasjons- og styringssystemet eksempelvis for boligområder med mindre trafikk om natten.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	350	700	875
Inntektsøkning			
Investeringskostnader	7 000	7 000	7 000

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Gvinster ved utskifting til led-armaturer er så langt spist opp av økte priser på strøm og nettleie, og til det generelle vedlikeholdsbehovet på veilysnettet. Strøm og nettleie framover er ukjente parametere og det vil derfor være vanskelig å beregne gevinsten på annen måte enn ved en reduksjon i energiforbruket.

Forsterke/innføre energioptimalisering i seksjonen (2 av 2)

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Fredrikstad kommune, ved Etat Bygg og eiendom, hadde i 2021 et energiforbruk i formålsbygg på om lag 76 GWh, samlet for elektrisitet, fjernvarme og andre energikilder, hvorav energi til boligbygg utgjør om lag 10 GWh.

Forbruket varierer mellom ulike år ettersom utetemperaturer varierer. Fredrikstad kommune har mange eldre bygninger med eldre tekniske anlegg for oppvarming og ventilasjon, eldre bygningstekniske konstruksjoner, og begrenset styringskontroll for deler av bygningsmassen, og det er derfor et betydelig besparelespotensial i kommunens bygningsmasse knytte til realisering av ENØK-tiltak.

Kommunen har uttalt målsetting om å redusere energiforbruk i kommunens formålsbygg med 10 prosent innen 2022, og 30 prosent innen 2030, sammenliknet med forbruk i 2016.

Tiltak: Kommunen må planlegge ENØK-tiltak for å realisere potensialer for energibesparelser i kommunens bygningsportefølje. De mest effektive ENØK-tiltakene vil normalt være oppgradering av ventilasjonsanlegg med bedre varmegjenvinning, installering av varmepumper og styring av tekniske anlegg via SD-anlegg.

Andre aktuelle tiltak vil være utbedring av vinduer og dører, etterisolering av loft, lysstyring, brukertilta, mm. For å redusere kostnader knyttet til kjøpt energi, kan det også være lønnsomt å etablere solcelleanlegg for å produsere energi til eget forbruk. For å oppnå målsettingen om 30 prosent redusert energiforbruk innen 2030 må det, i kommende år, gjennomføres tiltak som resulterer i 1-1,5 GWh redusert energiforbruk hvert år.

Tiltak må kartlegges og verifiseres gjennom oppfølging av energibruk i bygningsmassen. Gjennomføring av prioriterte ENØK-tiltak må ses i sammenheng med, og planlegges parallelt med tilstandsbasert vedlikehold i kommunens bygg.

For 2022 vil to større varmepumpeanlegg bygges ved henholdsvis Kjølberg Øst og Kongstenhallen. Videre er det planlagt til tiltak på flere skoler, sykehjem og andre bygg med oppgradering av ventilasjonsanlegg, optimalisering av varmepumpeanlegg samt oppgradering av styring for varme og ventilasjon. Samlet besparelse for tiltakene er beregnet til 1,25 GWh.

For perioden 2023–2025 vil tiltak prioriteres basert på oppfølging av energidata for formålsbygg, og de bygg med høyt spesifikt forbruk (kWh/m²) og høyt samlet forbruk totalt sett blir prioritert for tiltak i perioden.

Konsekvenser: Brukere må få tilstrekkelig informasjon i prosjekter som medfører ombygging av tekniske systemer for energi, og det må sørges for at negative konsekvenser i ombyggingsperioder blir minst mulig.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon		2 200	3 200
Inntektsøkning			
Investeringskostnader	12 500	12 500	6 500

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Ressurser/kapasitet: Det forutsettes at det settes av økonomiske midler for renhold og gjennomføring av ENØK-tiltak. Videre er det en forutsetning at det er kapasitet i organisasjonen til å følge opp energibruk og resultater av forbedringsarbeidet, samt strukturert arbeid med analyser og prioriteringer av tiltak for gjennomføring. Uten tilstrekkelig økonomiske midler, eller kapasitet til planlegging og gjennomføring, kan organisasjonen ikke lykkes med å realisere de beskrevne gevinster.

Kompetanse: Det er en forutsetning at ressurser som arbeider innenfor området energiøkonomisering har rett kompetanse for å prioritere, planlegge og bidra til gjennomføring av prosjekter. Den/de ressurser som jobber på dette området må ha helhetlig forståelse av energiområdet, og evne å synliggjøre potensialer for energisparing knyttet til både tekniske installasjoner for varme og ventilasjon, bygningsrelaterte tiltak, styringssystemer, energimarkedet, brukertiltak mm.

Samarbeid: Det er en forutsetning at organisasjonen, både internt i Seksjon for teknisk drift, og øvrig organisasjon har forståelse for arbeidet med energiøkonomisering. Videre er det vesentlig at samarbeid i prosjektorganisasjonen fungerer godt, slik at gjennomføring av tiltak kan skje effektivt, og at løsninger adapteres i driftsorganisasjonen på en god måte.

Energipris/ marked: Gevinster er beskrevet med utgangspunkt i gitt energipris på 1 NOK/kWh. Markedet for energi er i stadig endring, og har seneste ½ år (Q3-21 til Q1-22) vist store svingninger på grunn av endringer i kraftbalanse i det europeiske markedet. Endrede energipriser gir store utslag både når det gjelder effekt av kostnadsreduksjoner og løpende kostnader for energi.

Innføre mer fleksible løsninger og vaktordning i seksjonen

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Dagens arbeidsordninger reguleres gjennom de lokale særavtalene, fleksitidsreglementet, arbeidsreglementet og eksisterende turnus- og vaktordninger.

Analysen basert på hypoteser om felles overordnet vakt, endret oppstart arbeidstid, rullering av fleksitidsreglement, innføring av fleksitid også for ikke-kontoransatte, og utvidet bruk av turnus, viser at det kan være et innsparingspotensial på rundt regnet fire millioner kroner per år.

Tiltak: Arbeidet krever god medvirkningsprosess som foreslås sammenfattet i fire hovedaktiviteter:

- Kartlegge bruk av, og endringsbehov knyttet til, lokale særavtaler brukt i TD
- Vurdere innføring av turnus
- Rullere fleksitidsreglementet for å kunne gi økt fleksibilitet også for andre enn kontoransatte
- Vurdere fordeler og ulemper ved å innføre overordnet vakt for hele seksjonen. Implisitt herunder vurdere hvilke områder som trenger beredskapsvakt i tillegg til overordnet vakt (lovpålagte krav)

Konsekvenser: Eventuelle endringer vil gripe inn dagens arbeids- og lønnsforhold. Midlertidig økt sykefravær og uro i organisasjonen kan forekomme, særlig i oppstarten.

Bare framtiden vil gi oss svaret, men framtidens arbeidsplasser vil bli preget av den fleksibilitet koronapandemien og hjemmekontor gav oss. Det i seg selv kan være en suksessfaktor for den attraktive arbeidsgiveren som legger til rette for en arbeidstid og turnusordning som gir valgmuligheter.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	2 000	4 035	4 035
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Besparelsen i tabellen forutsetter følgende:

- Hovedaktivitet 2, overordnet vakt, må innføres fra 2023 for å gi besparelse beregnet til 2,0 millioner kroner i 2023.
- Hovedaktivitet 3 og 4, innføring av turnus og rullering av fleksitidsreglement, må implementeres fra 2024 for å gi estimert besparelse på ytterligere 2,0 millioner kroner, slik at det samlet sett blir 4,0 millioner kroner fra 2024.

Manglende medvirkningsprosess og stor motstand i organisasjonen er den største risikoen for at dette tiltaket ikke lar seg gjennomføre. Mange kan bli urolige for hva slags endringer som kan oppstå.

Et åpent og godt samarbeid mellom tillitsvalgte, vernetjenesten og ledelsen er en suksessfaktor for å lykkes. Det er videre en forutsetning at vi sammen bidrar positivt med å trygge ansatte, medarbeidere og kollegaer på at vi gjør dette i den hensikt å belyse mulighetene og handlingsrommet.

Endringer kan føre til et bedre arbeidsmiljø med mindre bruk av overtid og reduserer risiko for brudd på arbeidsmiljøloven. I tillegg kan endringene gjør oss til en framtidsrettet og attraktiv arbeidsgiver, hvor økt fleksibilitet og tilpasset arbeidsdag er varemerket.

Effektivisere bilforvaltning

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Fredrikstad kommune leaser i hovedsak i dag en stor andel av bilporteføljen, primært biler til Seksjon for helse og velferd (det meste til hjemmesykepleien), leaset gjennom DNB. Hjemmesykepleien benytter ca. 230 kjøretøyer, herav ca. 40 eide kjøretøy. Maskiner og kjøretøy til teknisk drift eies i all hovedsak av Fredrikstad kommune, men noen større maskiner har blitt leaset.

Administrasjonen i Fredrikstad kommune er blitt bedt om å sondere og vurdere muligheter og samarbeidsgevinster for felles park av maskiner, kjøretøy og verkstedtjenester gjennom verbalforslag vedtatt av bystyret i PS 159/20, den 10.12.2020:

Maskiner og kjøretøy i teknisk drift representerer en stor kostnad og en betydelig ressurs. Gjennom samarbeid med fylkeskommunen og nærliggende kommuner kan det være gevinster i form av mer for mindre ved å ta i bruk en felles park av maskiner, kjøretøy og verkstedtjenester. Kommunedirektøren bes sondere og vurdere muligheter og samarbeidsgevinster.

Med bakgrunn i dette er det gjennomført en vurdering av eksternt konsultentselskap, Damhaug Consult, etter en felles anbudskonkurranse med Sarpsborg kommune.

Sarpsborg eier selv bilene til hjemmesykepleien. Bilene kjøpes brukt. Alle kjøretøyer under 7,5 tonn blir vedlikeholdt på eget verksted, med unntak av garantisaker, lakkering, og større karosseriskader. Dette gjelder også el-biler. Verkstedet er et offentlig godkjent bilverksted 01 og godkjent kontrollorgan 01, dvs. inntil 7500 kg m/hydraulisk brems.

Resultatet av arbeidet viser i hovedtrekk at det er besparelser for Fredrikstad kommune i å forvalte biler, maskiner og verkstedtjenester på samme måte som Sarpsborg kommune. Det er to områder det er større besparelser på: å eie framfor å lease biler, samt å drive verksted selv framfor å kjøpe disse tjenestene knyttet til leasingavtalene.

Mens etablering av et godkjent verksted krever utredning, og sannsynligvis ikke vil gi kostnadsreduksjoner i perioden fram til 2025, vil overgang til eierskap av biler være mer realistisk å gjennomføre i planperioden.

Med utgangspunkt i forskjellene i kapitalkostnader mellom Fredrikstad og Sarpsborg viser utredningene så langt at Fredrikstad kommune vil kunne spare ca. 2,8 millioner kroner årlig, dersom kapitalkostnadene pr. km. på kjøretøy er like som i Sarpsborg. Tilsvarende utregning regnet ut fra kapitalkostnadene pr. bil (og ikke pr. km.) gir en differanse på 3,4 mill. kroner. Noe av kapitalkostnadene ved leasing er avhengig av kjørte kilometer, mens mesteparten er uavhengig av kjørte kilometer. Det gjøres oppmerksom på at forskjellene i kapitalkostnader kommer både av forskjell mellom leasing og kjøp, men også av forskjellen mellom å anskaffe nytt og brukt.

I tillegg til kostnadsforskjeller som vist over, vil en ved leasing pådra seg innleveringskostnader (kostnader til å få bilen i avtalt stand) ved avslutning av leasingperioden, mens en ved salg av eide kjøretøy kan oppnå en salgsgevinst. Da alle sammenligninger over er gjort med basis i biler som har vært i drift i hele 2021 (og dermed ikke innlevert eller solgt i 2021), er slike forhold derfor ikke hensyntatt i utregningene. En

Samlet besparelse for Fredrikstad kommune ved å gjøre som Sarpsborg i forhold til anskaffelser, gitt ellers like forutsetninger, vil derfor kunne gi ytterligere besparelser.

Utredningen oppsummerer med at det anbefales å gå bort fra leasing av kjøretøy og maskiner og eie de 100 prosent. Kommunene bør også vurdere å i større grad være selvassurandør. Vedlikeholdet bør i størst mulig grad gjennomføres på eget verksted, trolig også for større kjøretøy.

Tiltak: Gå bort fra leasing av kjøretøy og maskiner og eie disse 100 prosent. Vurdere om kommunene bør være selvassurandør. Vedlikehold vurderes gjennomført på eget verksted innenfor de områder vi har godkjenning. Øvrig vedlikehold settes ut på anbud.

Overgangen til eide biler gjennomføres som følgende:

- Eksisterende ikke-fossile leasingbiler kjøpes ut etter hvert som de går ut på leasing
- Fossile biler skiftes med brukte små elbiler med rekkevidde over 30 mil (VLTP)

Å kjøpe ut utgående leasingbiler på restverdi blir det rimeligste alternativet og kan iverksettes fra våren 2023, da de første går ut på leasing. Når det gjelder fossile biler så foreslås det å sette opp en plan for dette, med løpende utskifting etter hvert som disse går ut fra og med mai/juni 2023. Fossile biler som går ut før dette blir byttet med leasing elbiler, som allerede er bestilt.

Konsekvenser: Ansatte som i dag jobber med leasing av biler, vil bruke arbeidstiden til innkjøp av biler.

Økonomiske konsekvenser

Kapitalkostnader er medtatt i kalkylene som ligger til grunn for utredningen så langt. Årlige investeringsbehov må utredes nærmere.

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon			2 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Risikoen ved gjennomføringen ansees som lav. Det er imidlertid usikkerhet knyttet til størrelsen på kostnadsbesparelsen og når denne vil inntreffe. Leasingbiler kan erstattes med kjøpte biler etter hvert som leasingavtalene går ut. Den beregnede kostnadsbesparelsen forutsetter tilgang på brukte biler i markedet.

Seksjon for kultur, miljø og byutvikling

Effektivisering av organisasjonen gjennom samordning av ressurser og spissede innsatser

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Antakelser om at det ligger potensiale for effektivisering både innad i seksjonen og på tvers av seksjonene, ved å se flere funksjoner i sammenheng. Hensikten er god ressursbruk og å løse oppgavene mer effektivt.

Tiltak: Driftskostnadene kan tas ned i seksjonen gjennom større grad av samordning av ressurser og spissede innsatser. Fram mot 2025 vurderes det forsvarlig å samordne funksjoner, oppgaver og ressursbruk innenfor flere av de utviklings- og forvaltningsområdene som seksjonen har ansvar for.

Dette innebærer en gjennomgang av seksjonens totale oppgaveportefølje for å:

- identifisere funksjoner som kan slåes sammen, både i seksjonen og på tvers av seksjonene
- effektivisere arbeidsprosesser
- vurdere å prioritere ned enkelte oppgaver/funksjoner som er lagt til seksjonen

En reorganisering av seksjonens oppgaver og ressurser vil samlet kunne gi besparelser på 7 millioner i 2025, tilsvarende 8 årsverk.

Konsekvenser: Den positive konsekvensen er i hovedsak økonomiske besparelser. Tiltakene har få negative konsekvenser annet enn omdømme og omgivelsenes forståelse av forventet ambisjonsnivå innenfor flere av de tjenesteområdene som seksjonen forvalter.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon		4 000	7 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Forutsetter at arbeidsmengden og oppgavene holder seg på dagens nivå. Det er ikke tatt høyde for at nye og arbeidskrevende oppgaver blir lagt til seksjonen, flytting av oppgaver på tvers av seksjonene, eller eventuelle desentraliseringsprosesser i kommuneorganisasjonen.

Justere gebyrsatsene på planområdet

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Selvkost er den totale kostnaden kommunen påføres ved å utføre en tjeneste. Utgiftene dekkes av innbyggerne som drar nytte av tjenesten. Med andre ord er det innbyggerne som skal betale det det koster kommunen å utføre tjenesten.

Gebyrbelagte tjenester innenfor planområdet er hjemlet i blant annet plan- og bygningsloven, med lovpålagte frister.

Innenfor plan- og reguleringsområdet er det opp til kommunene å vurdere hvor stor grad av brukerbetaling det skal være for de gebyrbelagte tjenestene, så lenge brukerbetalingen ikke overskrider de faktiske kostnadene knyttet til området. Historisk sett har kommunen hatt 100 prosent selvkost for byggesaker, men subsidiert private reguleringsplanforslag. I 2021 subsidierte kommunen cirka 4,2 millioner kroner innenfor plan- og reguleringsområdet. For at kommunen skal redusere subsidieringen må kommunen justere gebyrsatsene.

Tiltak: Ved å øke gebyrene innenfor saksbehandling av reguleringsplaner vil dette kunne medføre økte inntekter til kommunen på om lag 2 millioner kroner.

Konsekvenser: Innbyggerne som betaler for tjenesten må ta en større del av regningen når gebyrsatsene øker.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon		2 000	2 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Viktig å gjøre gode beregninger av samlede direkte eller indirekte kostnader knyttet til den samlede produksjon av den aktuelle tjenesten som skal inngå i beregningsgrunnlaget for selvkost.

Organisasjonsjustering mellom TD og KMB

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: KMB ved etat aktive liv kjøper FDV-tjenester av Teknisk Drift ved bygg- og eiendomsetaten for 36 millioner kroner i året. Avtalen er strukturert som en bestiller-utførermodell, som genererer unødvendige dobbelressurser og ineffektivitet.

Tiltak: Ny driftsmodell for forvaltning, drift, utvikling og service av anlegg til idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Involverer å overføre driftspersonell i bygg- og eiendomsetaten til etat aktive liv, med mål om å effektivisere drift og service i idrettsanleggene våre.

Konsekvenser: Fordrer etableringen av ny enhet under etat aktive liv. Besparelsen tar høyde for finansiering av dette. Tiltaket bidrar trolig også til en vesentlig kvalitetsheving av tjenesten, med større fokus på å samle ansvar og drift i én organisasjon med helhetlig ansvar for drift og service av et publikumseksponert kommunalt tjenestetilbud.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon		1 500	1 500
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Antall årsverk, økonomiske rammer, samt maskinelt utstyr nødvendig for å ivareta brukertilpasninger og leietakerbehov, overføres fra bygg- og eiendomsetaten til etat aktive liv.

Selge arenavn

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Arenanavnene har i dag lokale historiske navn.

Tiltak: Mange eiere av idrettsarenaer velger å selge sine arenavn til aktører i det kommersielle markedet. Det ligger trolig et potensial for økte inntekter i dette også for Fredrikstad kommune.

Aktuelle arenaer er Fredrikstad stadion, Kongstenhallen og/eller Kongstenbadet.

Mulige salg til private kan gjøres både ved å gi brukerne av arenaene/klubbene mulighet og rettighet til å selge arenavn, mot økt leiepris fra Fredrikstad kommune, eller det kan legges opp som et direktesalg fra kommunen til private aktører.

Konsekvenser: Tiltaket vil kunne medføre økte salgsinntekter for kommunen. De negative konsekvensene angår kommunen og byens omdømme, da både Kongstenbadet og Fredrikstad stadion er historisk forankrede navn, med betydning for markedsføringen av byen.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon			
Inntektsøkning		1 500	1 500
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring:

Forutsetningen er at det er kjøpere som ønsker å inngå avtale med kommunen.

Utvide Fredrikstad kino

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: En mulighetsstudie som ble presentert for bystyret i februar 2021 viser at økt befolkning, økt tilgang på film og annet kulturinnhold på kino gjør at det er marked for flere kinosaler i Fredrikstad, samt at dagens kinobygg trenger en oppgradering for å fortsatt ha lønnsom drift.

Utviklingen nasjonalt viser at hvis ikke kinoen selv dekker det økte potensialet i markedet, vil andre kinoer kunne etablere seg i konkurranse med det bestående, og dette kan føre til kraftig nedgang i besøket og store underskudd.

Tiltak: Det jobbes med et politisk beslutningsgrunnlag for videre prosess om mulig rehabilitering av eksisterende kino i rådhuset, samt utvidelse av tilbudet med 4-6 nye saler.

Konsekvenser: Erfaringen nasjonalt og internasjonalt viser at de som utvider og utvikler kinotilbudet raskt får gode resultater. Sannsynlighet for å lykkes anses derfor for å være høy.

Dersom kinodriften fortsetter som i dag, og det etableres konkurrerende kinodrift fra private aktører, viser erfaring fra andre byer at besøkstallet kan falle med opp mot 75 prosent på eksisterende kino. En slik besøksreduksjon vil få store konsekvenser for kinoens økonomi, da de fleste av kinoens inntekter fra billett, kiosk og reklame henger sammen med besøket. Med lavere besøk vil alle disse inntektene bli redusert.

Økonomiske konsekvenser

Foreløpige estimater viser at med investeringer og finanskostnader inkludert, vil kinoen kunne øke sitt overskudd med ca 2,5 millioner kroner i året.

Det jobbes med et politisk beslutningsgrunnlag for videre prosess om mulig rehabilitering av eksisterende kino i rådhuset, samt utvidelse av tilbudet med 4-6 nye saler. Nødvendige investeringer i dagens kino må gjøres som ordinære investeringer over investeringsbudsjettet.

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon			
Inntektsøkning			2 600
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Tiltaket forutsetter nødvendig prioritering, finansiering og prosjektering av bygg. En utvidelse skal være økonomisk lønnsomt for kommunen, slik dagens kinodrift over tid har vært, der også nedbetaling av lån til egne lokaler har vært en del av kinoens regnskap.

Det er følgelig en forutsetning for en utvidelse at dette skal være et selvfinansierende tiltak for Fredrikstad kommune. Husleie og investeringer i teknisk utstyr til ny kino skal dekkes inn gjennom økte inntekter fra kinodriften. Foreløpige estimater viser at et utvidet og utbedret kinotilbud vil kunne dekke utgiftene samt fortsatt bidra positivt til kommunebudsjettet, slik kinoen gjør i dag.

Et foreløpig redusert besøk i kinoen etter koronapandemien er en usikkerhetsfaktor, som man vil ha mer kunnskap om gjennom året.

Redusere tilskuddsrammer til kultur, idrett, næringsliv og frivillig sektor

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Kommunen utbetaler flere faste, årlige tilskudd som ligger i driftsrammen til kultur, miljø og byutvikling. I 2022:

- Kultursektor (ca. 11,2 mill.)
- Lokalsamfunnsutvalgene (ca 1,2 mill.)
- Idrettssektor (ca 3,6 mill.)
- Næringssektor (ca 1,5 mill.)

Tilskuddsordningene i drift går i hovedsak til:

- Vertskommunebidrag til institusjoner der også fylkeskommunen og staten gir bidrag
- Tilskudd til paraplyorganisasjoner innenfor kultur og idrett
- Aktivitetstilskudd til kunst- og kulturtiltak (konserter, forestillinger, utstillinger m.m.)
- Driftstilskudd til lag og foreninger innenfor kultur og idrett
- Tilskudd til aktiviteter i lokalsamfunnene
- Driftstilskudd til lokalsamfunnsutvalgene
- Tilskudd til funksjoner som skal ivareta handels- og næringsliv

I tillegg forvalter seksjonen tilskuddsordninger som finansieres over fond, slik som smart- og næringsfondet, lokalsamfunnsfondet, kulturminnefondet, klimafondet og friluftsfondet. Disse påvirker ikke seksjonens driftsrammer, men bør ses i sammenheng med øvrige ordninger.

Et nedtrekk av rammen må gjøres basert på en vurdering av hvor virksomme alle tilskuddene er for å forbedre og supplere offentlige tjenester, i lys av de målbilder kommunen har satt seg i sitt planverk.

Tiltak: Redusere alle tilskuddsordninger innen kultur, idrett, næring og frivillig sektor med 15 prosent.

Konsekvenser: Mye tyder på at kommunal, økonomisk støtte er nødvendig for å møte dagens behov på idrettsfeltet, i kulturlivet, lokalt næringsliv og i frivilligheten.

Tilskudd til kultur, idrett, næringsliv og frivillig sektor vurderes å være viktig for at organisasjonene skal kunne yte den innsatsen de gjør. Samtidig er det et politisk mål i seg selv å styrke frivilligheten, blant annet fordi et aktivt og synlig sivilsamfunn kan bidra til å øke innbyggernes deltakelse og i samfunnet. Det er derfor gode grunner til å gi tilskudd til et utvalg organisasjoner. Samtidig er det et politisk mål i seg selv å styrke frivilligheten, blant annet fordi et aktivt og synlig sivilsamfunn kan bidra til å øke den generelle tilliten i samfunnet. Det er derfor gode grunner til å gi tilskudd til et utvalg organisasjoner.

Kommunen kan imidlertid ha en strengere tilnærming til i hvilken grad alle tilskudd bidrar til det målbildet som kommunen har satt seg i sitt planverk. Dette fordrer en strengere vurdering av hvilke organisasjoner som bør motta tilskudd, og til hvilke tiltak.

Eventuelle nedtrappinger av tilskudd må skje over tid, i dialog med berørte instanser og aktører.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon		2 500	2 500
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Krever god prosess og dialog med berørte myndigheter, instanser og aktører.

Samordning av fritidsklubbtilbudet

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Fredrikstad kommune ved virksomhet Fritid har per i dag 7 avdelinger med fritidstilbud til barn og unge fra 5. klasse til 18 år, på følgende lokasjoner:

- Ambjørnrød
- Gressvik
- Lisleby
- Torsnes
- Sentrum (LittFri (Litteraturhuset, sentrum) å 1. vgs – 20 år)
- Østsiden
- Skatehallen, Lisleby (alle aldre)

Fredrikstad kommune åpnet høsten 2018 en ny avdeling på Østsiden. Vinteren 2020 åpnet den nye avdelingen og ungdomsbiblioteket LittFri på Litteraturhuset i Fredrikstad. De to nyeste tilskuddene framstår som noen av landets mest moderne og aktuelle fritidstilbud (ungdomshus og ungdomscafé), og har høstet nasjonal oppmerksomhet.

Ungdomsklubben/ungdomshuset på Østsiden har eget film- og klipperom, moderne kinosal, e-sport senter, scene, flere prosjekttrom, kafé, og et ungdomskjøkken der ungdom selv kan lage mat, spise sammen, og delta på kurs i matlaging. På LittFri i Sentrum har ungdommene tilbud om kafé, bibliotek og ung info.

Besøksutviklingen i dagens avdelinger er svært positiv. Besøket så langt for 2022 er rekordhøyt, med besøk per april på 12 261, tilsvarende en økning på 10 prosent sammenlignet med besøket i samme periode i 2019 (dette til tross for stengte avdelinger i januar 2022 grunnet pandemi og restriksjoner).

Tiltak: Antallet lokasjoner og høyt besøk i flere av avdelingene utfordrer ressurstilgangen på personalsiden. Med dagens økonomiske rammer kan antallet lokasjoner vurderes redusert, for å sikre mer voksenkontakt og aktivitet på færre lokasjoner.

Det er i første omgang avdelingene der kommunen leier lokaler i det private markedet som i et økonomisk perspektiv bør vurderes samlokalisert med andre tilbud: dette inkluderer LittFri på Litteraturhuset og skatehallen på Lisleby. En overflytting av personell til andre klubber vil kunne gi en besparelse på nærmere 2 millioner kroner.

Konsekvenser: I en tid der målet er å drifte mer økonomieffektivt, må det avveies mellom behovet for antallet lokasjoner og tjenestetilbud, og en styrking av de etablerte tjenestetilbudene, sett i lys av antallet besøkende og behovet for attraktive arenaer i lokalsamfunn med særlige behov for fritidstilbud.

Det er særskilt viktig å finne en bærekraftig løsning for det uorganiserte fritidstilbudet/lavterskel fritidstilbud i kommunen som gir tilstrekkelige åpningstider og voksenkontakt for de besøkende.

En nedleggelse av skatehallen vil være et stort tap for skateungdommene i byen og nærliggende kommuner. Alternativet er i Oslo. Vi har tilreisende fra flere kommuner i regionen. Skatehallen kan eventuelt vurderes å driftes med en vesentlig egenbetaling, for å redusere utgiftene.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon			2 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Tiltaket forutsetter god planlegging og medvirkning med ansatte i klubbene.

Personell frigjøres til færre lokasjoner med økt bemanning og avdelinger med mer innhold.

Redusere omfanget av kjøp av tjenester fra destinasjonsselskap

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Fredrikstad kommune kjøper destinasjonsutviklingstjenester i det private markedet. Per i dag har kommunen leverandøravtale med Visit Fredrikstad og Hvaler AS.

Gjeldende avtale med destinasjonsselskapet gjelder fram til 31.12.2022 med opsjon 1+1 år, og innebærer avtale om kjøp av tjenester vedrørende reiseliv, destinasjonsutvikling- og profilering. I dette ligger administrative tjenester knyttet til reiseliv og destinasjonsutvikling for oppdragsgiver, herunder utførelse av vertskapsfunksjon, markedsføring, turistkontor og drift av netjtjenester for aktører innenfor opplevelsesbasert sektor.

Administrasjonen fikk i juni 2021 fullmakt til å utvide leverandøravtalen til også å gjelde kjøp av tjenester for 1 million kroner for å styrke ferie- og fritidsmarkedet i Fredrikstad etter koronapandemien (belastet Fredrikstad kommunes smart- og næringsfond).

Tiltak: Fredrikstad kommune kan vurdere å redusere kjøp av enkelte destinasjonstjenester, som i større grad er basert på digital formidling og digitale tjenester.

Konsekvenser: Kommunen kan ikke i like stor grad kreve leveranser som omhandler gjennomføring av aktiviteter rettet mot turisme og reiseliv.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon		1 000	1 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Kjøp av destinasjonstjenester krever offentlig anbudsprosess.

Sentrale staber

Legge ned Brukerombudet

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Fredrikstad kommune er en av svært få kommuner i Norge som har eget brukerombud.

Brukerombudet ble opprettet av bystyret, og har som hovedoppgave å ivareta den enkeltes rettigheter og interesser, og samtidig bidra til å styrke og sikre kvaliteten på tjenestene i kommunen.

Det meste av brukerombudets arbeid går med til å hjelpe og veilede enkeltpersoner som tar kontakt. I 2021 fikk de inn 914 henvendelser/saker.

Tiltak: Legge ned Brukerombudet.

Konsekvenser: Innbyggerne i Fredrikstad kommune mister tilgang til en tjeneste og virksomhet med fysisk tilstedeværelse i Fredrikstad, som har som sitt primære formål å bistå enkeltmennesker med praktisk bistand til å få det riktige tjenestetilbudet.

De tjenestene som tilbys av brukerombudet kan likevel dekkes ved en kombinasjon av tilnærmet tilsvarende rolle og tilbud gjennom statlige ordninger, og av andre enheter i kommunen.

Staten finansierer pasient- og brukerombud for hele landet, med 80 ansatte fordelt på 15 ombudskontorer. Nærmeste kontor er for tiden i Moss.

<https://www.pasientogbrukerombudet.no/>

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	1 450	2 900	2 900
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

En nedleggelse av brukerombudet forutsetter at øvrig kommuneorganisasjon er rustet til å motta henvendelser og bistå enkeltmennesker på en slik måte at den enkelte med behov for bistand opplever å få nødvendig hjelp og støtte.

Spesielt i en overgangsfase er det en risiko for at det vil kunne oppleves som vanskeligere å finne rett sted å søke hjelp.

Lærlinger – øke verdiskapingen og konsentrere ressursene i en overgangsperiode

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Plan for lærlingordningen ble vedtatt av bystyret i juni 2021. Målsettingene i planen er å sikre to læreplasser pr. 1.000 innbyggere, ta imot lærlinger fra flere fagområder, jobbe målrettet for å redusere bruk av ansatte i organisasjonen uten formell kompetanse, og jobbe mot utenforskap blant ungdom i Fredrikstad kommune, ved å gi dem fagutdanning.

I dag er det 142 aktive lærekontrakter i Fredrikstad kommune, målsettingen tilsier 167. Dette skyldes manglende tilgang på lærlinger og interne forhold. Det er rekruttert 70 nye lærlinger i 2022, og det er lærlinger i 91 forskjellige virksomheter i Fredrikstad kommune.

I 2021 var budsjettet til hele ordningen på 20,5 millioner. Faktisk forbruk ble 24 millioner kroner. Dette ble dekket ved bruk av tidligere avsatte midler til ordningen. Det er ikke avsatt tilstrekkelige midler til å dekke dagens omfang av ordningen utover 2023.

Verdiskaping blir ikke regnet inn som en del av budsjettet til lærlingordningen. En lærling har som hovedregel kontrakt over 2 år og får fagarbeiderlønn fordelt over denne perioden (hhv. 30 prosent de første 6 månedene, deretter 40 prosent, 50 prosent og 80 prosent lønn de siste 6 månedene).

En lærekontrakt over 2 år regnes som 1 år opplæring og 1 år verdiskaping.

Lærlinger kan i utgangspunktet brukes i verdiskaping etter den prosentandelen de har lønn når de er lærlinger. Virksomheten der lærlingen er i praksis trenger da ikke å hente inn en vikar ved eksempelvis lengre sykefravær, ved at lærlingen kan brukes i arbeidsgiverperioden så langt det ikke går ut over opplæring.

Det er gjort et *forsiktig anslag* på hvor mye en lærling kan/bør være i verdiskaping. Dersom det tas utgangspunkt i at en lærling jobber 17,5 prosent i verdiskaping over en 2 års periode, vil det utgjøre ca. 80 arbeidsdager. Estimert besparelse for kommunen er beregnet til i overkant av 16 millioner kroner årlig for 166 lærlinger (måltallet på 2 promille). I denne beregningen er det tatt utgangspunkt i at en vikar koster om lag 2.500 kroner per dag.

Tiltak: Det etableres et prosjekt som skal kartlegge og vurdere hvordan kommunen kan skape økt verdiskaping fra lærlingene (herunder se på oppstart av lærlingen umiddelbart i turnusstilling, og arbeidsplaner som sikrer at lærlingen tar del i verdiskapende arbeid). Samtidig må det vurderes om det i en periode må tas inn færre lærlinger inntil det kan realiseres en verdiskaping som medfører økt gevinstrealisering i virksomhetene og et lavere nettobudsjett for ordningen sentralt.

Konsekvenser: Økt verdiskaping og bedre ressursutnyttelse av lærlingene, som gir mer kompetente fagarbeidere i Fredrikstad kommune på sikt. Ved en reduksjon i antall vil det kunne gi færre mulighet til en lærekontrakt i Fredrikstad.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon		3 500	7 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Risikoen ligger primært i kompleksiteten i å hente ut gevinstene i de enkelte virksomhetene under allerede stramme økonomiske prioriteringer.

Avvikle jublantfest

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Ansatte i Fredrikstad kommune mottar etter velferdsreglementet gave ved 25 og 40 års tjeneste, samt ved pensjon etter 15 års tjeneste.

2 ERKJENTLIGHETSGAVER gis etter følgende kriterier:

2.1 Ved sammenhengende tjeneste i 40 år, gis gave/gavekort, verdi p.t. kr. 7.500.

2.2 Ved sammenhengende tjeneste i 25 år, gis gave/gavekort, verdi p.t. kr. 5.000.

2.3 Ved fratredelse etter oppnådd aldersgrense, eller ved uførepensjon, førtidspensjon med mer enn sammenhengende 15 års tjeneste, gis gavekort verdi p.t. kr. 2.500.

2.4 Tjenestetid i de tidligere sammenslutningskommunene og/eller interkommunale selskaper som innlemmes i kommunen eller overføres til kommunen. Kortvarige permisjoner, svangerskapspermisjon, militærtjeneste og lignende betraktes ikke som avbrudd.

Gavene deles ut ved en jublantfest, som arrangeres hvert år, første tirsdag i november.

Jublantfesten har de siste årene blitt arrangert i Bibliotekets aula, i et samarbeid mellom flere av seksjonene i kommunen. Budsjettet for 2022 er totalt på 1 million kroner.

Det var i 2022 181 jublanter. Av dette var det 8 jublanter med 40 års tjeneste, 65 jublanter med 25 års tjeneste og 111 jublanter som gikk av med pensjon etter 15 års tjeneste. Av jublantene var 108 påmeldt jublantfesten. Antall jublanter har de siste årene gått jevnt ned.

Tiltak: Markering av jublanter med gave og fest avlyses og kommunens velferdsreglement endres. Det innebærer at punkter fra reglementet om at ansatte skal motta velferdsgave for sammenhengende tjeneste fjernes.

Konsekvenser: Det vil av ansatte oppleves som negativt å miste et gode ved fjerning av gave og jublantfest.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	1 000	1 000	1 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Tiltaket må forankres med tillitsvalgte, og ideelt sett ses opp mot en helhet av hvilke velferdsordninger som skal bevares og hvilke som skal fornyes eller avvikles.

Det vil av ansatte oppleves som negativt å miste et gode ved fjerning av gave og jublantfest.

Kommuneovergripende tiltak

Fjerne årlig støtte til telefon til ansatte

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Ansatte som benytter sin private mobiltelefon i tjeneste, kan få en kompensasjonsordning på 3.500 kroner. Denne ordningen er sterkt voksende, ifølge de som administrerer utbetalingen, siden flere ansatte må benytte sin private mobiltelefon for pålogging og identifisering via bank-ID.

Tiltak: Gjennomgå kompensasjonsordningen, og overføre de som har rett på tjenestetelefon over til mobiltelefon og mobilabonnement, betalt av kommunen.

Utarbeide retningslinjer for hvem som skal tildeles tjenestetelefon.

Konsekvenser: I tillegg til økonomiske besparelser vil en gjennomgang og tydelige retningslinjer gi mer oversikt og lik praksis på tvers i organisasjonen.

Økonomiske konsekvenser

Investering i forbindelse med kjøp av mobiltelefoner og mobilabonnement til de som skal ha tjenestetelefon inngår i beregningene. Beregnet potensiale for besparelse er estimert til 1,6 millioner kroner per år. Det er da lagt til grunn at samtlige personer overføres fra kompensasjonsordningen. I beregningen det lagt til grunn: standard abonnement 10 GB (79 kroner per mnd.) og kjøp av mobiltelefon til ca. 6 000 kroner hvert tredje år.

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon	1 600	1 600	1 600
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Forutsetter god forankring hos tillitsvalgte, og gode prosesser med mange hundre ansatte involvert i endringen.

Forbedringer og samkjøring av flykning- og integreringsarbeid

Beskrivelse av tiltaket

Nå-situasjonen: Tjenestene kommunen leverer i dag er fragmenterte og består av en avdeling for bosetting, helseteam, NAV og Fredrikstad internasjonale skole (opplæring i norsk og samfunnskunnskap). Videre gir barnehage, skole, pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), helsestasjon, skolehelsetjeneste og barnevern tjenester/oppfølging til flyktningbarn.

Tiltak: Foreta en grundig gjennomgang og gjennomføre endringer i hvordan kommunen innretter kapasitet og ressurser i flykning- og integreringsarbeidet.

Målet med prosjektet er en bedre organisering og rutiner i arbeidet, som skal sikre at flere flykninger kommer raskere i utdanning og arbeid (bli selvhjulpne).

Konsekvenser: Konsekvensen er en mer kostnadseffektiv måte å innrette kommunenes arbeid med flykninger og integrering på. Ved å få flere i jobb raskere vil vi unngå andre kostnader.

Økonomiske konsekvenser

Helårseffekt	2023	2024	2025
Kostnadsreduksjon			5 000
Inntektsøkning			
Investeringskostnader			

Tall i 1000 kroner

Forutsetninger og risiko ved gjennomføring

Tiltaket forutsetter et godt og tett samarbeid mellom Seksjon for helse og velferd og Seksjon for utdanning og oppvekst.

En ny samarbeidsmodell er under utprøving i forbindelse med gjennomføring av mottak av ukrainske flykninger.